

WKA

YRITTELIÄÄN
KÄSIKIRJA



TEKIJÖIDEN TERVEHDYS





Hei!

Ykä Yritteliään käsikirja on tarkoitettu ensisijaisesti yläasteen opettajien ja oppilaiden käyttöön. Käsikirja toteutettiin Savonia-ammattikorkeakoulun hallinnoimassa yrittäjyyskasvatuksen pilotissa vuonna 2003. Pilotti toimi Ylä-Savon alueen 9 kunnan alueella ennen Ykä Yritteliäs –hanketta. Käsikirjaa ovat olleet ideoimassa ja toteuttamassa Johanna Ehnqvistin kanssa ryhmä liiketalouden ja sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoita Savonia-ammattikorkeakoulun lisälmen yksiköstä.

Käsikirjan aiheet ja asiat ovat kuitenkin samanlaisia kuntarajoista riippumatta.

Kaikki materiaali on vapaasti kopioitavissa ja hyödynnettävissä, joten olkaa hyvät kaikki asiasta kiinnostuneet ympäri Suomen maan...

Käsikirja on jaettu aihealueittain eri osioihin, jotka on erotettu toisistaan välilehdillä. Käsikirja alkaa **Käsitteet, linkit, testit –osiolla**. Olemme yrittäneet selventää tärkeimpiä yritteliäisyyteen liittyviä käsitteitä. Lisäksi löydät leikkimielisiä testejä, joilla voit testata yritteliäisyyttäsi.

Kuntaesittelyt –osiossa on esitelty Ylä-Savon kunnat. Oppilaat voivat työstää kouluissa samantyyppiset esittelyt omilta alueiltaan tutustuen samalla paikkakuntansa elinkeinoelämään.

Yrittäjätarinat -osion kautta on tarkoitus kuvata yrittäjän arkea. tarinat ovat hyvin mielenkiintoisia ja erilaisia. Kuitenkin niitä yhdistää samanlainen asenne yrittämiseen. Samanlaisia yrittäjätarinoita voivat oppilaat kirjoittaa oman paikkakuntansa yrittäjistä tutustuen sitä kautta erilaisiin yrityksiin ja yrittäjiin.

Oppilaiden kirjoituksia -osiossa on luettavana oppilaiden käsityksiä mm. yritteliäisyydestä. Kaikki Ylä-Savon kuntien yläasteiden oppilaat ovat saaneet mahdollisuuden osallistua kansion tekemiseen kirjoittamalla yritteliäisyydestä sekä kokemuksistaan työelämään tutustumisjaksosta. Vinkkinä opettajille voisin sanoa, että oppilaat kirjoittivat näitä mielellään ja saimme rehellisen kokonaiskuvan nuorten asenteista yrittäjyyttä kohtaan.

Otan mielelläni palautetta vastaan tästä käsikirjasta!

Ystävällisin terveisin

Johanna Ehnqvist



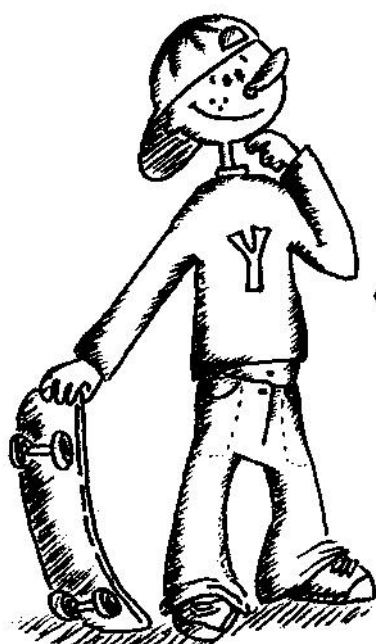
PALAUTEKAAVAKE

Sinulta käsikirjamme käyttäjä ja lukija toivomme jatkossa palautetta: kysy, kommentoi ja lähetä kehitysehdotuksia tällä kaavakkeella. Voit vastata myös nimettömänä.

Etunimi	Sukunimi	☐ opettaja
		☐ oppilas
Koulu		
Koulun lähiosoite		
Postinumero	Postitoimipaikka	
Puhelinnumero	Sähköpostiosoite	
Kysymykset		
Kommentit		
Kehitysehdotukset		
Palautusosoite		
Johanna Ehnqvist Savonia-ammattikorkeakoulu Iisalmen yksikkö PL 72 (Haukisaarentie 2) 74101 IISALMI Puh. (017) 255 5648, 044 785 5648 E-mail: johanna.ehnqvist@savonia-amk.fi		

KÄSITTEET, LINKIT JA TESTIT





©MERVIN.





TERVETULOA TUTUSTUMAAN MUUTAMAAN KÄSITTEeseen...

...olet varmaan miettinyt hampaitasi kiristellen, että mistä oikein on kyse. Hiljaa mielessäsi olet miettinyt, josko edes siltä parhaalta kaverilta uskaltaisi kysyä, että tietääkö hänkään, mitä kaikki nämä yrittäjyyshasvatukseen, yritteliäisyyteen ja yrittäjyyteen liittyvät sanat oikein tarkoittavat. Mutta ei hätää, tässäkin Ykä tulee apuun ja kertoo sinulle muutaman ihan peruskäsitteen selvällä suomen kielellä.

YRITTELIÄISYYS

= on aktiivinen. Tekee asioita oma-aloitteisesti.

Esim. laitat likaiset astiat tiskipöydältä tiskikoneeseen ja laitat jopa koneen käyntiin.

POHDI: Oletko mieluummin passiivinen komennettava vai toiset huomioon ottava, joka tekee asioita ennakoon? Mieti itse omaa rooliasi ryhmätöitä tehdessäsi ja kysy myös, mitä mieltä kaverisi on työskentelystäsi.

SISÄINEN YRITTÄJYYS

= yritteliästä toimintaa toisen palveluksessa.

= on myös sitä, että suhtaudut tekemääsi asiaan (olipa se sitten mitä tahansa tekemistä) kuin olisit lempiharrastuksesi parissa.

Esim. siivoat huoneesi omatoimisesti ilman, että äitisi on huutanut ensin kaksi viikkoa etukäteen siivoamisen tarpeellisuudesta.

POHDI: Milloin olet viimeksi ollut sisäinen yrittäjä?
Minkä asian suhteen olit yritteliäs?

YRITTÄJYYS

= on sitä, että omistat yrityksen ja vastaat sen toiminnan riskeistä.

Esim. yrittäjästä on maanviljelijä tai autokorjaamon omistaja.

POHDI: Tunnetko ketään yrittäjää?
Kokoa paperille paikkakuntasi yrityksiä. Nouseeko jokin ala vahvasti ylitse muiden?

SITOUTUMINEN



= tarkoittaa lupauten pitämistä toisille ja itselle.

= tarkoittaa myös sitä, että pitää jotakin asiaa tai tehtävää niin mielenkiintoisena, että haluaa olla mukana vastoinikäymisistä huolimatta.

Esim. autat kaveriasi koulutehtävissä, vaikka itselläsi on paljon tekemistä, mutta sinulle on tärkeää, että kaverisi saa kokeen läpi.

POHDI: Miksi sitoutuminen johonkin tehtävään on tärkeää? Miten sitoutuminen näkyy elämässäsi nyt ja kenties myöhemmässä elämässäsi?

PÄÄTTÄVÄISYYS, MÄÄRÄTIETOISUUS JA SELVÄT TAVOITTEET

= tarkoittavat tavoitteen asettamista ja siihen pyrkimistä.

Esim. haluat saada englannin kokeesta vähintään 9 arvosanaksi. Aloitat kokeeseen lukemisen jo kolme viikkoa ennen koetta sekä opettelet sanoja.

POHDI: Miksi päättäväisyys ei onnistu ilman määrätietoisuutta?

YHTEISTYÖKYKY

= tarkoittaa sitä, että on halua ja kykyä työskennellä erilaisten ihmisten kanssa, vaikka ei aina olisikaan heidän kanssaan samaa mieltä asioista.

Esim. otat ryhmätyöhön mukaan muitakin kuin parhaat kaverisi. Erilaisuus on voimavara.

SIDOSRYHMÄT



Yrityksen sidosryhmiä ovat periaatteessa kaikki mahdolliset yrityksen toimintaan vaikuttavat tekijät.

Valtio, joka säätelee yrityksen toimintaan liittyviä lakeja ja asetuksia sekä kerää veroja.

Kunnat, jotka saattavat antaa esim. erilaisia tukia, jotta yrityksen toiminta olisi helpompaa.

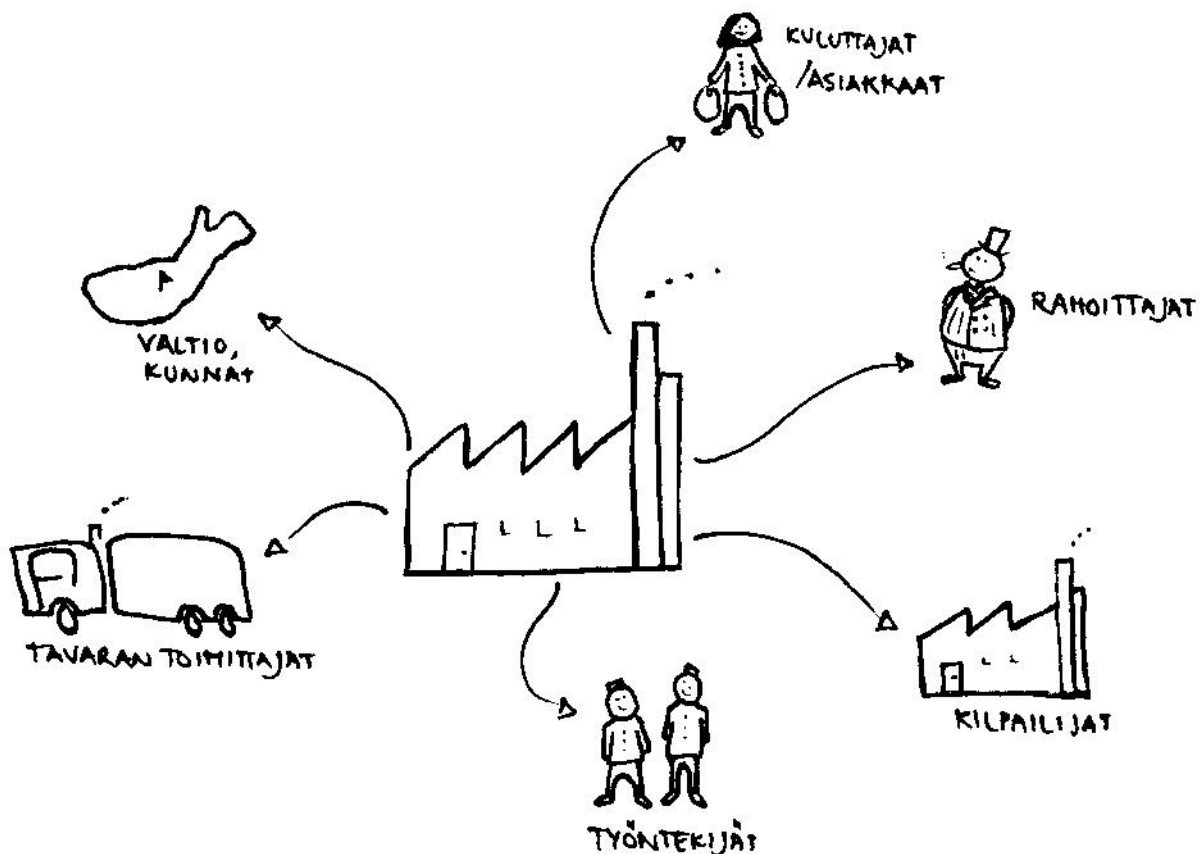
Tavarantoimittajat eli ne tahot, jotka mahdollistavat sen, että yritys voi valmistaa tuotteita raaka-aineista.

Työntekijät, joita ilman yritys ei toimi.

Rahoittajat, jotka mahdollistavat toiminnan silloin, kun itsellä ei ole tarpeeksi paljon rahaa toiminnan pyörittämiseen. Rahoittajat, mm. pankit, lainaavat rahaa vaikkapa uusien koneiden ostamiseen.

Toiset yritykset ovat **kilpailijoita**, sillä kaikki yritykset kilpailevat siitä, kuka saa sinut asiakkaakseen.

Kuluttajat = asiakkaat ovat tärkeitä yritykselle, koska he ostavat yrityksen tuotteita ja näin tukevat yrityksen toimintaa.



SOSIAALINEN YMPÄRISTÖ

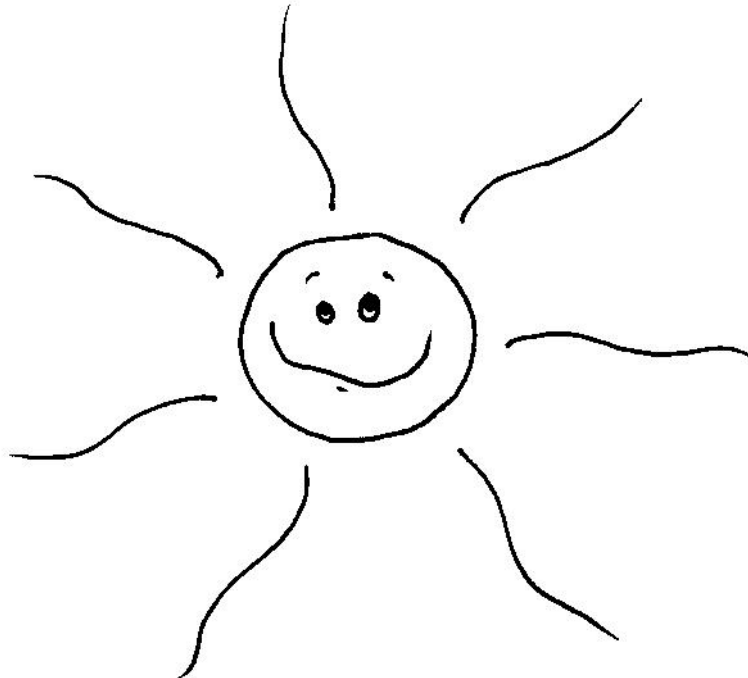


Ihmisetkin ovat kuin yritys. Sinullakin on paljon erilaisia ihmiskontakteja. Toiset ovat sinulle tärkeämpiä kuin toiset. Jotkut ovat mielestäsi turhiakin, mutta tarvitset kuitenkin heitä, esim. hammaslääkärää.

Tärkeitä ihmisiä kaikille ovat omat vanhemmat, sisarukset, sukulaiset sekä rakkaimmat ystävät. Sosiaalinen ympäristö koostuu kuitenkin muistakin kuin niistä tärkeimmistä ihmisistä. Heitä ovat mm. luokkakaverit, opettajat, harrastuksissa tavatut ihmiset, kaupan kassa ym. Lista on pitkä.

Miettimällä, kuinka monen eri ihmisen kanssa toimit esim. viikon aikana, huomaat, että tapaamiesi ihmisten lukumäärä on suuri. Sosiaalseen ympäristöön kuuluvat myös lemmikit tai vaikka ratsastuksen harrastajalle se oma rakkain heppa. Mieti, miten tärkeitä lemmikkieläimet ovat.

Piirtämällä aurinkoon oma sosiaalinen verkostosi huomaat, että siitä lähtevien säteiden määrä ei riitäkään sinulle, vaan sinun on piirrettävä niitä lisää...ja monta!



TESTOO IHTESEN JA KAVERISKI/

1. Miten käyttäydyt, jos luokkaasi on tullut uusi oppilas ja opettaja laittaa sinut hänen parikseen?



- a. Huudat hiuksiasi raastaen opettajallesi ja kysyt: "Miksi juuri minä?!"
- b. Suostut ilomielin, koska olet itsekin ollut aloittelija koulumaailmassa.
- c. Hymyilet tekopyhästi, et tee tehtävää kunnolla, etkä neuvo pariasi.

2. Kaverisi kampataan välitunnilla ja hän loukkaa jalkansa. Välikärivalvoja ei huomannut tilannetta. Miten toimit?

- a. Juokset kaverisi luo ja kysyt miten kävi.
- b. Rupeat kiljumaan sokealle välikärin valvojalle: "Etkö sinä idiootti huomaa yhtään mitään?! Pitäisikö sinulle suositella hyvää optikkoa?!"
- c. Potkaiset kaverisi kampannutta ilkimystä ja asia on sillä selvä.

3. Olet todella sairaan hiku matikassa. Luokaltasi saa toinenkin oppilas täydet pojot kokeesta. Miten reagoit?

- a. Et taputa, koska maineesi matikkatyökinä voi olla mennyttä.
- b. Iloitset oikein kunnolla ja riehut kuin Andy McCoy.
- c. Taputat ja kokeen palautuksen jälkeen sanot hänelle "Nyt meitä neroja on sitten kaksi!"

4. Maikkanne antaa kilon verran läksyjä ylihuomiseksi. Mitä teet?

- a. Huudat hänelle: "Eikä me mitään tehdä, telkusta tulee Salkkarien paraati, joka kestää 44 tuntia putkeen. Me ei tulla ees kouluun muutamaan päivään!"
- b. Teet mielessäsi alustavan työskentelyaikataulun ja pyydät vielä pari lisätehtävää.
- c. Mulkoilet häntä, etkä puhu mitään.

5. Musiikkitunneilla teillä on äänenavaus meneillään. Kaverisi huomauttaa, että sinun äänesi kuulostaa ihan variksen raakkumiselta. Mitä vastaat?

- a. Kiität neuvosta ja raakut edelleenkin, mutta kahta kovemmalla äänellä.
- b. Suutut ja sanot ettei hänelläkään ole mikään unelmasopraano ja vedät penkin hänen pyllynsä alta, siitäs sai!
- c. Sanot, ettei ole hänen asiansa, miten sinä raakut, mutta otat huomautuksesta opiksesi ja olet hiljaa kaksi seuraavaa viikkoa paukuttaen rumpuja täysillä hänen korviensa juurella.



Laske pisteesi alla olevasta taulukosta:

	1	2	3	4	5
A	1	5	1	3	5
B	5	3	3	5	1
C	3	1	5	1	3

Yritteliäisyytesi on :

1-5 pistettä:

Älä valita pikkuasioista, koska se ei hyödytä sinua eikä ketään muutakaan. Älä viitsi olla se HEIKOIN LENKKI! Ota mallia Bomfunk Mc's:stä.

6-15 pistettä:

Pystyt olemaan yritteliäs, jos vain haluat. Yritteliäisyytesi on hyvää, mutta pystyt vielä parempaan. Katso vaikka Gimmelin mimmejä niin näet, mihin sitä yltää, kun vain on tarpeeksi yrittämistä (ja tarpeeksi tukijoukkoja taustalla.)

16-25 pistettä:

Loistavaa! Olet löytänyt yritteliään puolesi ja osaat hyödyntää sitä. Olet todellinen Ykä Yritteliäs! Sinulla on potentiaalia vaikka mihin, ehkäpä sinusta tulee vielä jonain päivänä...VAIKKA MITÄ!



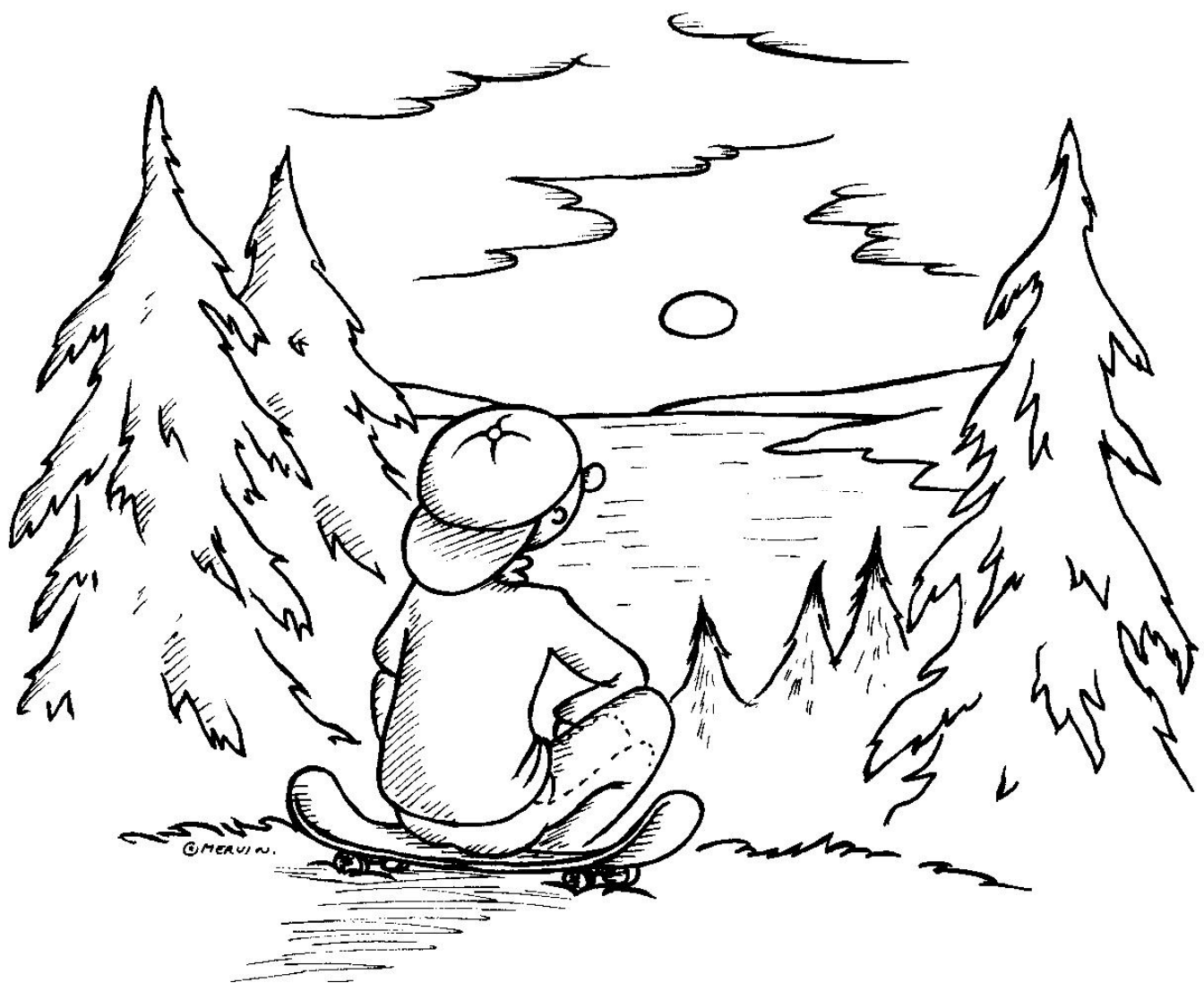
Pohdintatehtävä: Olisiko minusta yrittäjäksi?

Vastaa seuraavaan testiin ja katso, onko sinussa yrittäjäainesta. Vastaa siten, että 1 = olen täysin samaa mieltä 2 = olen vähän samaa mieltä 3 = olen täysin eri mieltä	1	2	3
1 Olen valmis tekemään kovasti töitä.			
2 Haluan itse kehittää työtäni ja olen valmis hakemaan sitä varten tietoa ja panostamaan omaan osaamiseeni.			
3 Osaan asettaa itselleni tavoitteita ja tiedän milloin saavutan ne.			
4 Olen pitkäjänteinen, jaksan puurtaa kauankin saman asian eteen.			
5 Haluan jatkuvasti palautetta ja osaan ottaa siitä opiksi.			
6 Tulen hyvin juttuun muiden kanssa.			
7 Haluan itse kantaa täyden vastuun työstäni ja sen vaikutuksista.			
8 Olen mielestäni luova. Keksin yleensä uusia tapoja tehdä asioita ja ratkaista ongelmia.			
9 Hyväksyn, että joskus voin epäonnistua, mutta se ei tarkoita, että olisin itse huono.			
Merkitse, kuinka monta pistettä sait kuhunkin sarakkeeseen.	kpl	kpl	kpl

Laske yhteen, kuinka monta pistettä sait kuhunkin sarakkeeseen, esim. 3 kpl 1-sarakkeeseen.

- Jos olet saanut 1-sarakkeen pisteitä enemmän kuin 5, sinulla on paljon yrittäjäaineksia ja voit hyvin miettiä yrittäjän uraa.
- Jos sinulla on 1- ja 2-sarakkeiden pisteitä enemmän kuin 5, sinulla on hyvin taipumuksia yrittäjän uralle.
- Jos sinulla on enemmän kuin 5 pistettä 3-sarakkeessa, ei yrittäminen ole se, mitä todella haluat.

Lähde: Oma työ, opas yrittämisen maailmaan.





IISALMI

Iisalmelle on tyypillistä puhdas luonto lukuisine järvineen ja metsineen, ystävälliset ihmiset sekä paikallinen kulttuuriperinne, jota edustaa muun muassa Koljonvirran sodan taistelupaikat, Runnin Wanha Hotelli sekä Juhani Ahon museo. Vuodenajasta riippumatta Iisalmessa on tarjolla värikkäitä tapahtumia ja runsaasti mielenkiintoista nähtävää. Elävä kesätori, erilaiset festivaalit ja kyläjuhlat jättävät Iisalmessa vierailijoille mukavia muistoja kotiin viemiseksi.

Iisalmi on Ylä-Savon aluekeskus. Asukkaita Iisalmessa on noin 23 000. Iisalmen kaupunki perustettiin vuonna 1891 ja Iisalmen maalaiskunta liitettiin siihen vuoden 1970 alusta.

Monipuolisena koulutuskaupunkina Iisalmi tarjoaa opiskelumahdollisuuksia aina peruskoulusta lukio-, ammattiopisto- ja ammattikorkeakoulututkintoihin saakka.

Iisalmen pääasialliset teollisuuden alat ovat metalliteollisuus, koneenrakennus ja mekaaninen puunjalostus (sahat). Alueella toimii myös menestyviä elintarvikealan, panimo-, kirjapaino-, muovi- ja elektroniikkateollisuuden yrityksiä, unohtamatta maa- ja metsätaloutta. Tunnettuja iisalmelaisia yrityksiä ovat esimerkiksi Autoputkola Oy, Finnforest Oy, Iisalmen Sahat Oy, Normet Oy ja Profile Vehicles Oy. Muita johtavia vientiyrityksiä ovat Genelec Oy (kaiuttimet), Is-VET Oy (laboratoriolaitteet) sekä Olvi Oy.



Linkkejä:

www.iisalmi.fi; www.iiden.net; www.genelec.fi;
www.putkola.fi/autoputkola; www.finnforest.fi; www.ipowood.fi;
www.normet.fi; www.profilecom.fi; www.olvi.fi; www.isvet.fi



KEITELE

"Aja, souda, kävele - aina kutsuu Keitele." Tällä tavalla Keitele toivottaa sinut tervetulleeksi kuntaan.

Keiteleen kunta perustettiin vuonna 1879. Tällä hetkellä kunnan asukasluku on noin 3000. Luonteenomaista seudulle ovat komeat harjumaisemat ja vesistöjen suuri määrä. Suurimmat järvet ovat Nilakka ja Koutajärvi. Lisäksi Keiteleellä on useita jokireittejä, joten veneilijöille ja virkistyskalastajille on tarjolla useita vaihtoehtoja upeissa maisemissa.

Keitele on yksi Suomen teollistuneimmista maaseutukunnista, sillä teollisten työpaikkojen osuus on 40%. Päätoimialat ovat puunjalostus-, metalli- ja vaatetusteollisuus.

Keiteleen elinkeinorakenne koostuu seuraavasti: maa- ja metsätalous 23%, teollisuus 40%, palvelut 34% sekä muut osa-alueet 3%. Yrityksiä on noin 160 ja maatiloja noin 125.

Suurimpia yrityksiä Keiteleellä ovat muun muassa Keitele Forest, Keiteleen Latukone Oy, Keiteleen Porras Oy, Liimarakenne Oy, M.A.S.I Company sekä Sepa Oy (puunjalostus).



Linkkejä:

www.keitele.fi; www.keitele-forest.com; www.keiteleenlatukone.fi;
www.keiteleenporrasoy.com; www.masicompany.com; www.sepa.fi

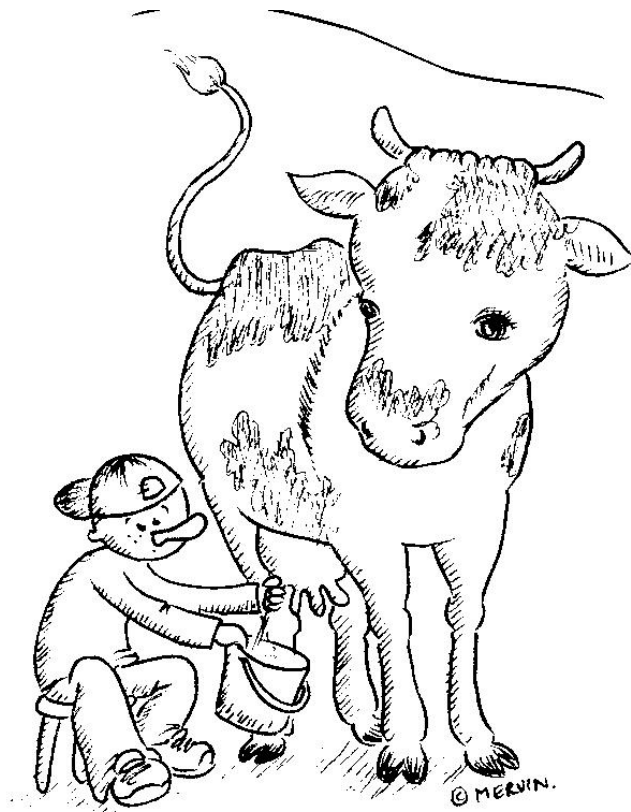


KIURUVESI

Kiuruvesi on ollut perinteisesti maatalousaluetta ja erityisesti 1960-luvulta lähtien elinkeinorakenne on monipuolistunut teollisuuden ja palveluelinkeinojen kasvaessa. Kiuruvesi tunnetaan Luomu-Suomen pääkaupunkina. Kiuruvedelle on perustettu luomumaidon jatkojalostusyksikkö Lumola Oy.

Kiuruvedellä on noin 10 000 asukasta, joista puolet asuu keskustassa. Kiuruveden kunta on perustettu vuonna 1873. Kaupungiksi Kiuruvesi muuttui vuoden 1993 alussa.

Suurimpia yrityksiä Kiuruvedellä ovat muun muassa Fibox Tested Systems Oy, Kauppahuone Peltola Oy, Kiuruveden Sanomalehti Oy, Rakennusinsinööritoimisto Ilpo Brandt Oy ja Wärtsilä Finland Oy.



Linkkejä:

www.kiuruvesi.fi; www.testedsystems.com; www.kisapaino.fi;
www.k-supermarket.fi/peltola; www.wartsila.com/suomi



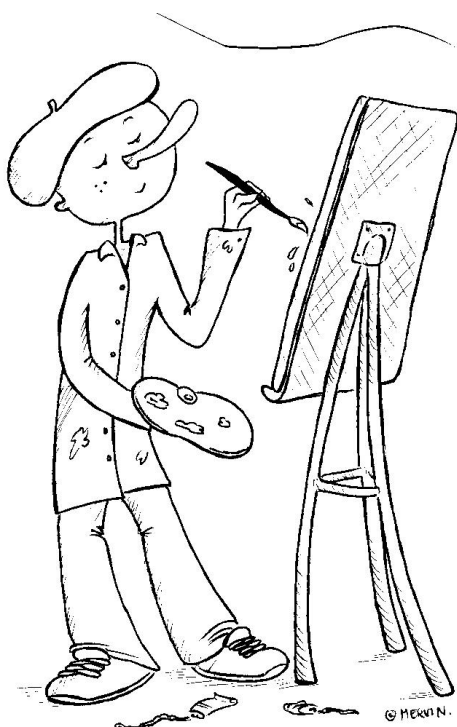
LAPINLAHTI

Lapinlahti on kuuluisa juusto-, maito- ja taidepitäjä. Lapinlahdelta on kotoisin muun muassa kuuluisa Halosten taiteilijasuku. Kunta tunnetaan myös vireästä urheilutoiminnastaan, josta esimerkkinä ovat joka kesäiset kansainväliset yleisurheilun eliittikisat Savo Games. Lapinlahti tarjoaakin yleisurheilun harrastajille oivat harjoittelumahdollisuudet.

Lapinlahden kunta on perustettu vuonna 1874 ja asukkaita kunnassa oli vuonna 2000 reilut 7800.

Lapinlahdella on normaalilukion lisäksi mahdollista opiskella ylioppilaaksi myös taidelukiossa. Myös Portaanhänkin kansanopisto tarjoaa monipuolista koulutusta.

Lapinlahdella sijaitsee Valion merkittävät tuotantolaitokset. Toinen merkittävä tuotantokeskittymä Lapinlahdella ovat keittiökalusteet; Mellano Oy on Suomen suurin keittiökalusteiden ja kosteiden tilojen kalustojen ovien valmistaja ja Nelko Oy valmistaa Nelko-keittiöitä. Lapinlahdella valmistetaan lisäksi kuorma-autojen perävaunuja Virtasen autokori Oy:n toimesta sekä silmälasien sankoja Tiara Fashion Oy:n valmistamana.



Linkkejä:

www.lapinlahti.fi; www.nelko.fi;
www.prt-forest.fi/mellano.htm;
www.valio.fi



PIELAVESI

Pielavedellä sijaitsee presidentti Urho Kekkosen syntymäkoti Lepikon Torppa, joka on suosittu matkailukohde. Pielavesi on perustettu 1873 ja sen asukasluku on noin 5800 henkeä.

Liikunnan harrastajalle Urkinmäet-ulkoilualue tarjoaa mahdollisuuden hiihtoon, mäkihyppyyn, lasketteluun ja patikointiin. Myös lentopallo kuuluu useiden kuntalaisten harrastuksiin, onhan Pielavedeltä kotoisin SM-liigatason lentopallojoukkue Pielaveden Sampo.

Elinkeinorakenne jakautuu seuraavasti: jalostus 14%, palvelut 60%, alkutuotanto 26%. Painopistealueina on perinteinen pienen ja keskisuuren teollisuuden sektori, myös metsätalous on alueella vahvasti korostunut. Yrittäjyyden alat Pielavedellä ovat mm. maa-, metsä- ja kalatalous, elintarvike-, metalli- ja puuteollisuus ja palveluiden puolelta matkanjärjestäjät. Merkittävimpiä yrityksiä Pielavedellä ovat Alueosuuskunta Promilk, Maatalous-Rauta Raatikainen, PeLVI Oy ja Pukinetalo Asukulma Oy.



Linkkejä:

www.pielavesi.fi; <http://www.rautia.fi/Pielavesi>; www.iiden.net/asukulma;
www.valio.fi



RAUTAVAARA

Rautavaaran kunta tarjoaa yrittäjille, asukkaille ja matkailijoille luonnonläheistä elämisen laatua ja hyvät harrastusmahdollisuudet, joista esimerkkeinä mainittakoon Tiilikan kansallispuisto, kansainvälinen kurssi- ja luontomatkailukeskus Metsäkartano, lentokeskus harrasteilmailijoille, moottorikelkkailun runkoreitistö sekä Kiparin näköalapaikka.

Rautavaaran kunta on perustettu 1874 ja asukkaita kunnassa on noin 2400.

Suurimpia yrityksiä Rautavaaralla ovat Hotelli Ravintola Tiilikka Oy, Kangaslahden Laatuhiirsi Oy ja Veljekset Korkalainen Ky (maansiirto).



Linkkejä:

www.rautavaara.fi; www.rautavaara.fi/yrityssivut/tiilikka;
www.rautavaara.fi/yrityssivut/maansiirto



SONKAJÄRVI

Sonkajärvi on tunnettu parhaiten joka kesäisistä Eukonkannon MM-kisoistaan, jotka houkuttelevat uskaliaita osallistujia ja uteliaita toimittajia ympäri maailmaa tutustumaan lähemmin savolaiseen hulluuteen ja huumoriin. Sonkajärvi on perustettu vuonna 1922. Asukkaita Sonkajärvellä on noin 5200.

Sonkajärvi koostuu kahdesta hyvin toimivasta kirkonkylätaajamasta: Sonkajärven kirkonkylästä, joka on myös hallinnollinen keskus sekä viitostien tuntumassa sijaitsevasta Sukevasta.

Sonkajärven Aittokoskella sijaitseva Aluekehityssäätiö ylläpitää Ylä-Savon Instituutti- ja Suomen Aluetutkimus FAR-nimisiä osastoja. Aluekehityssäätiö kouluttaa ja pitkälti ministeriöiden toimeksiannosta kerää ja analysoi tietoa alue- ja maaseutupoliittisten toimenpiteiden vaikutuksista.

Sonkajärvellä sijaitsee Finndomo Oy:n talotehdas, joka valmistaa Puutalo- ja Omatalo-valmistaloja. Sonkajärven toisessa taajamassa, Sukevalla, sijaitsee Sukevan keskusvankila. Muita merkittäviä yrityksiä ovat Asbrak Ky, K-Suutarinen Oy, Rakennusliike Niilo Huttunen Ky, Sonkakosken Mylly, Sonkajärven Osuuspankki sekä Sukevan Kivi Oy.



Linkkejä:

www.sonkajarvi.fi; www.asbrak.fi; www.finndomo.fi; www.kesko.fi



VARPAISJÄRVI

Varpaisjärvi on viihtyisä ja vireä noin 3300 asukkaan maaseutukunta keskellä Ylä-Savoa. Kirkonkylästä 20 kilometriä pohjoiseen sijaitsee paikallistason kyläkeskus, Korpijärvi. Muita kyläkeskuksia ovat Lukkarila kunnan eteläosassa sekä Paloinen, Karsanlahti ja Syvärintää kunnan pohjoisosassa.

Varpaisjärven yritykset ovat painottuneet pääosin raaka-ainetuotantoon kuten puun ja kiven tuotantoon. Maatalous tuottaa myös runsaasti elintarviketeollisuuden tarvitsemia raaka-aineita kuten maitoa, lihaa sekä viljaa. Kunnasta löytyy myös korkeamman teknologian yrityksiä, niin puunjalostuksen alalta kuin metalli-, kivi- ja vaatetusaloilta. Lomalaisille on tarjolla kunnassa myös useita erilaisia majoitus- ja ruokailuvaihtoehtoja.

Merkittäviä varpaisjärveläisiä yrityksiä ovat muun muassa Brodeerauskeskus Savo Oy, Incap Furniture Oy, joka on erikoistunut puun jatkojalostukseen, Savon Putkihitsaus Oy, joka valmistaa teräsputkia sekä Varpuke Oy, joka valmistaa ulkoilu- ja työvaatteita.



Linkkejä:

www.varpaisjarvi.fi; www.incapfurniture.fi; www.varpuke.fi

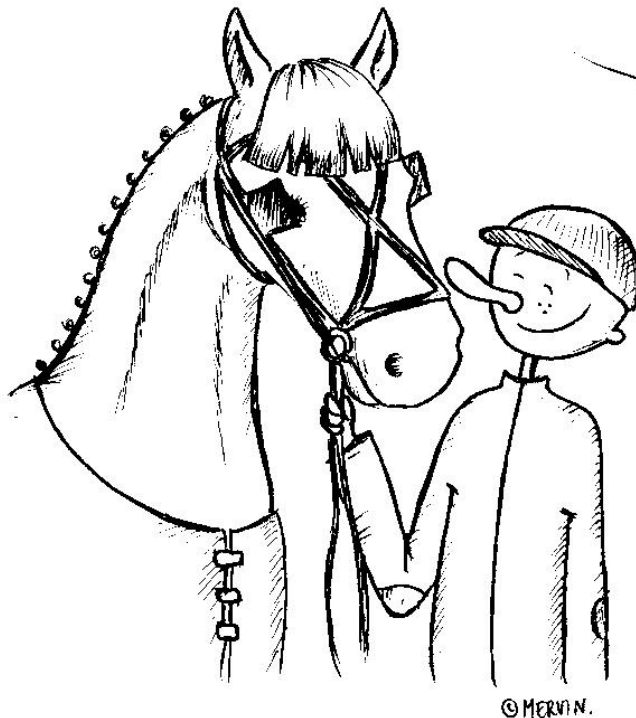


VIEREMÄ

Vieremä on kuuluisa maatalous- ja hevospitäjä. Vieremä on tunnettu erämaa-alueistaan Hällämön- ja Linnanharjusta sekä Talaskankaasta. Ylä-Savon Hippokselle suunnistaa vuosittain noin 15 000 ravien ja hevosten ystävää.

Vieremä on perustettu vuonna 1922, mutta ensimmäiset ihmiset ovat liikkuneet Vieremällä jo 6500 - 4200 eKr. Asukkaita Vieremällä on noin 4300.

Vieremällä on vahvasti esillä myös teollisuus ja sen kärkiyritykset. Metsäkone-, metalli- ja rakennusteknologia edustavat Suomen huippuosaamista. Esimerkkinä menestyneistä vieremäläisistä yrityksistä mainittakoon Finnritilä Ky, Jokeri-talot Oy, Ponsse Oyj sekä Veljekset Heiskanen Oy Rautia ja K-Maatalous.



Linkkejä:

www.vieremä.fi; www.jokeri-talot.fi; www.ponsse.fi;
www.rautia.fi/veljeksetheiskanen

YRITTÄJÄTARINAT



PÄIVÄÄKÄÄN EN VAIHTAISI POIS

Tositarinoita yrittäjien elämästä



Kalle Saastamoinen
Pielaveden palvelukoti Ky
Pielavesi
www.pielavedenpalvelukoti.fi

Kalle kertoo:

"Yrittäjäksi alalle tulimme sattumalta, koska jouduin työttömäksi ja kuittasin ihan oikean lopputilin. Samaan aikaan jäi tyhjäksi kiinteistö, joka oli meille sopiva. Liikeidea syntyi tarpeesta järjestää asumispalveluja laitoshoidosta kotiutettaville ihmisille.

Kaikki alkoi siitä, että saatiin ostettua kiinteistö kunnalta ja siihen kova remontti päälle. Pahin hetki oli se, mistä saadaan niin paljon velkaa, että voidaan toteuttaa remontti (1,67 milj. mk). Homma onnistui ja takaajia riitti.

Olemme toteuttaneet koko ajan yhteistyötä oppilaitosten kanssa, joka vaihtelee suuresti ihan riippuen siitä millainen opettaja sattuu olemaan. Jotkut ovat hyvin yhteistyöhaluisia, mutta toiset eivät voi sietää yksityistä yritystoimintaa ollenkaan.

Toivomme avointa ja pitkäjänteistä yhteistyötä sekä hyviä ja toimeliaita oppilaita, jotka antavat myös meille uutta ajateltavaa."

"Ee se meenoo mittään
että pyllähitkö nurin,
vuan se että
ramuvatko vielä jalolles."



Sanna Peltola
K-Supermarket Peltola
Kiuruvesi

Perintönä yrittäjyys

Minä, Sanna Peltola ja veljeni Jukka Peltola olemme yrittäjiä kolmannessa sukupolvessa. Yrityksen perusti ukkimme Juho Peltola vuonna 1916. Me siirryimme yrittäjiksi vuonna 1996.

Yrittäjyys oli meille oikeastaan luonnollinen valinta, olimme ”kasvaneet” siihen, eikä lukion jälkeen ollut vaikeaa suunnitella jatko-opintoja. Molemmat olemme koulutukseltamme yo-merkonomeja laskentatoimen linjalta.

Siirryimme siis vuonna 1996 kauppiaksi K-Supermarket Peltolaan. Yritys on täysin itsenäinen, mutta kuuluu Keskon K-Supermarket -ketjuun. Tällä hetkellä työllistämme n. 25 henkilöä. Omistamme myös leipomon (S. ja J. Peltolan leipomo Oy), jossa työskentelee neljä henkilöä.

Sadepilven takaa paistaa aurinko

Vuosien saatossa on vastaan tullut paljon hyviä, mutta myös huonoja hetkiä. Kun on itsenäinen yrittäjä ja henkilökuntaa on paljon, vastuu on valtava. Työ ei oikeastaan lopu koskaan, ei edes silloin, kun painaa kaupan oven kiinni ja lähtee kotiin. Työssä on kiinni 24 tuntia vuorokaudessa. Eikä huonoille hetkille saa antaa periksi, on vain voitettava ne, keinot on itse löydettävä.

Meille parhaat hetket ovat silloin, kun saa asiakkailta kiitosta. Tai kun tuntee, miten henkilökunta on tyytyväinen työhönsä ja meihin. Molemminpuolinen luottamus on tärkeää. Pahimmat vastoinkäymiset ovat meidän kohdalla yleensä koskeneet laitteita ja niiden toimintaa. Yksi ”hyvä” esimerkki: Toissayönä hajosivat liha-, juusto- ja konditoriavalinta-kompleksit. Vaikka sanonta ”vakuutus korvaa” pitääkin osin paikkansa, kukaan ei voi ymmärtää sitä mielipahaa, jonka tapahtuma aiheuttaa.



Eli, yrityksessä kaikki toiminnot, kaikki laitteet, ovat kuin omia lapsia, joista kantaa huolta ja murhetta. Voi kuulostaa oudolta, mutta totta se on!

Joka tapauksessa yrittäminen antaa enemmän kuin se ottaa. Yrittäjä päättää itse asioistaan. Vaikka päivät ovat pitkiä, eikä lomia ole juuri ollenkaan, voi vaikka aurinkoisena kesäpäivänä päättääkin lähteä mökille...Tai jonain aamua nukkua pitempään, työvuorojahan meille ei kukaan piirrä! Saa mennä ja tulla miten haluaa, työthän eivät häviä minnekään. Jos joskus ajatteleekin, että "vieraalla" pääsisi helpommalla, en usko, että minusta ainakaan olisi siihen. Olen tottunut olemaan oman itseni herra.

"Jos et opettele
naaramaan vaekeoksille
niin millees sitten
vanahana naurat?"



Harri Suutarinen
K-Supermarket Suutarinen Oy
Sonkajärvi

Syntynyt yrittäjäksi

Olen Harri Suutarinen, 39-vuotias yrittäjä, kauppias Sonkajärveltä. Yritykseni on K-Suutarinen Oy. Toimialana on päivittäistavaroiden vähittäiskauppa. Toimimme yhteistyössä Keskon kanssa, ja kuulumme K-Market -ketjuun. Työllistämme keskimäärin ympäri vuoden 10 henkilöä.

Olen syntynyt yrittäjäperheeseen, sillä vanhempani ovat toimineet kauppiaina sekä Sonkajärvellä että Sukevalla. Valintani ryhtyä jatkamaan ukkini Fabian Suutarisen v.1957 perustamaa yritystä tuli jokseenkin luonnostaan, sillä vietin lapsuuteni siinä pihipiirissä missä ukkini ja isäni harjoittivat ja kehittivät kauppiasammattiaan. Nuoruuteni kesät työskentelin vanhempien kaupassa Sukevalla. Oli toisaalta helppo lähteä jatkamaan isäni opastuksella valmiissa suku/perheyrietyksessä. Myös veljeni ja siskoni jatkavat sukuyrityksessämme omissa liikepaikoissaan.

Kaikki alkoi ukin liikeideasta

Yrityksen liikeidea syntyi siis aikanaan ukkini ajatuksissa. Tätä ideaa on kuluneiden vuosikymmenten aikana kehitetty kaupan alan haasteita vastaavaksi. Yrittäminen on mielestäni enemmän kuin pelkkä ammatti, se on elämäntapa. Ei ole virallisia työaikoja kuten vieraan palveluksessa olevalla eli tämä on sitä ns. yrittämisen vapautta. Voin itse laatia päivä- ja viikko-ohjelmani sen mukaan mikään kiireellisyysjärjestys eri tehtävillä on. Lomani voin määritellä sen mukaan milloin sitä tunnen tarvitsevani. Toisaalta yrityksen asioita miettii myös vapaa-aikana kotona, jopa lomalla ollessa. Tähän liittyy iso vastuu, joka on yrityksen hyvinvoinnista, ja sen työntekijöiden jokapäiväisestä leivästä.



Yrittäjänä minulta vaaditaan tiettyä riskinottokykyä tehdessäni yritystä koskevia tärkeitä päätöksiä. Päätösten täytyy olla hallittuja, yritystä eteenpäin vieviä. Yrittäminen on antanut myös kohtuullisen elintason minulle ja perheelleni. Tämän on mahdollistanut myös minun edeltäjäni uuttera työ, tietty perinne yrityksen toimintatavoissa sekä se, että toimialamme ei ole niin suhdanneherkkää kuin monet muut alat.

Pahinta omalla yrittäjätaipaleellani on ollut se, että en ole aina muistanut huolehtia omasta terveydestäni, väitänkin tämän olevan monelle yrittäjälle ominaista. Kun elää yrityksen kautta, tulee helposti työnteon suhteen vauhtisokeus ja iän myötä joutuu pakosta jarruttelemaan, jottei ns. pala loppuun. Yrittäminen on antanut minulle paljon kokemuksia ja sosiaalisia kontakteja, joita en välttämättä vieraan palveluksessa olisi saanut. Kai se on niin kuin sanonta kuuluu: Päivääkään en vaihtaisi pois!

"Jos ee mittään uskalla
niin ee sitä kyllä
mittään saakkaan."



Einari Vidgren
Ponsse Oyj
Vieremä
www.ponsse.fi

Einarin tarina Juha Vidgrenin kertomana

”Nuorena se on vitsa väännettävä”

Einari Vidgrenin tie pokasahamiehestä teollisuusneuvokseksi alkoi jo varsin nuorena. Einari muistaa olleensa 14-vuotias, kun oli lähtenyt savotalle isänsä kanssa. Savotalle lähteminen oli perheen elämisen kannalta niin tärkeää, että jatkokoulukin jäi sen vuoksi Einarilta käymättä.

Metsäkonemies Einarista tuli 18-vuotiaana, kun kotiin hankittiin metsätraktori. Se ei kuitenkaan kestänyt kovassa käytössä ja siitä Einari saikin kimmokkeen rakentaa oman metsäkoneen. Ponsse-nimellä on hauska tausta. Kylällä juoksenteli metsäkoneen rakentamisen aikaan erikoisen näköinen sekarotuinen kulkukoira, jota kyläläiset kutsuivat ponsseksi. Myös Einarin metsäkoneen tekeleestä kyläläiset ihmetellen tuumivat, että mikähän ponsse tuostakin tulee. Kolme miestä kehitteli ja rakensi metsäkonetta yhdeksän kuukautta, josta valmistuttuaan vuonna 1969 tuli niin hyvä, että muutkin toivoivat saavansa sellaisen. Ponsse Oy syntyi vuonna 1970, jolloin Einari oli 27-vuotias. Hän oli tuolloin yksi Suomen suurimpia metsäkoneurakoitsijoita.

Pohjatyötä nykyiselle menestykselle luotiin pitkälti 1960-luvun lopulta aina 1990-luvun alkuun saakka, jolloin Ponsse toimi vain lähinnä Itä-Suomessa. Kasvu suuryritykseksi on tapahtunut viimeisten kuuden - kahdeksan vuoden aikana, jolloin on onnistuttu valtaamaan myös maailman markkinat. Vuonna 1995 yritys listautui pörssiin, jolloin siitä tuli Ponsse Oyj.

Kunniaa ja kovia aikoja

Yrittäjyys on elämäntapa, johon kuuluu heikot ja vaikeat ajat, samoin kuin nousukaudetkin. Einarin vahvuudet ovat olleet vahvassa, positiivisessa asenteessa eli vaikka kuinka huonosti menisi, niin aina on uskottava parempaan aikaan kovalla työn teolla. Tunnustukseksi pitkäjänteisestä yrittäjän työstään Einari sai vuonna 1997 teollisuusneuvoksen arvon ja seuraavana vuonna hänet valittiin Vuoden liikemieheksi. Lisäksi hän on saanut Metsäyhdistyksen kultaisen ansiomerkin.



Ponssen kovimmat ajat olivat vuoden 1998 aikana, jolloin yleisen taloudellisen taantuman aikana myös Ponssella jouduttiin lomauttamaan työntekijöitä. Tuohon liittyi paljon henkilökohtaista painetta, josta päästiin onneksi kunnialla ohi ja lomautetut työntekijät saatiin takaisin töihin.

Yhteistyö on rikkaus

Oppilaitosyhteistyötä Ponsse on tehnyt Vieremän lukion kanssa karttapaikannuskurssin suhteen. Yhteistyö oppilaitosten kanssa tulisi olla hyvin valmisteltua. Tavoitteita tulisi tarkastella yhdessä ja miettiä, kuinka asioita voitaisiin toteuttaa. Nuorison mielenkiinnon herättämiseksi kannattaisi tehdä laajalti työtä eri teollisuudenalojen, oppilaitosten, opettajakoulutuksen ja koulujen kesken.

Alan opiskelijoiden työpanosta tulisi käyttää hyväksi – he voisivat tehdä opinnäytetöitään tällaisten projektien suhteen, jolloin saataisiin valmista materiaalia pitempiäaikaista toimintaa varten. Yritysten ja myös koulujenkin puute on nimenomaan resurssipula.

”Misteeppä sen tietää
mihinkä pystyy
ennen kuin kokkeiloo.”



Riitta El-Nemr
Metsäkartano
Rautavaara

Päivääkään en vaihtaisi pois!

Telttayöpymisiä...

"Tuossa on tuo sininen kansio, siinä on kaikki oleellinen Metsäkartanosta!" sanoi talosta poislähtöä tekevä johtaja Turunen kesäkuussa 1986. Itsekin olin ehtinyt olla vasta parisen viikkoa Metsäkartanon palveluksessa kurssi- ja tiedotussihteerin nimikkeellä, kun vs. toiminnanjohtajuus lankesi kuin Manulle illallinen. Huh! Siinä meni kesä helteessä ja pinteessä, mutta työhön perehtyminen tapahtui varsin käytännönläheisesti... Parhaimpina päivänä työpäivän loppuessa klo 01.00 yöllä hyppäsin työhuoneen ikkunan alla odottaneeseen teltaan muutamaksi tunniksi koisimaan ja aamu-uinnin jälkeen pirteänä uutta päivää toteuttamaan.

No, saimme sitten talven koittaessa johtajaksi 3,5 vuodeksi Riston Helsingistä, mikä aika oli todellista Metsäkartanon eteenpäin menoa. Riston valitettavasti sanottua Rautavaaralle hyvästit kesäkuussa 1990, siirtyi toiminnanjohtajuus erinäisten vaiheiden kautta jälleen Riitta – Reippaalle. Lamavuodet onnistuttiin pyörittämään vain 10-15 %:n liikevaihto- ja kävijälaskulla, työntekijöitä ei irtisanottu. Vuoden 1994 loppupuolella, käyrien näyttäessä selvää nousua takki olikin totaalisesti tyhjä, ja sisäinen ääni kehotti uusiutumaan – opiskellen, unohtamatta aikaa perheelle. Vuoden 1996 lopusta vuoteen 2002 otettiin jälleen uusi spurtti. Siinä tulivat valmiiksi niin 2 MEUR:n toimintakeskus Savotta kuin tasainen kasvu sekä kävijämäärissä, liikevaihdossakin kuin käyttöasteessakin. Metsäkartanosta on tullut suosittu, ympärivuotinen luontomatkailu-, liikunta- ja nuorisokeskus, tulevaisuuden paikka! 20 vuotta siihen on mennyt. Sinisen kansion sisällöt ovat tulleet tutuiksi...

Domingoa ja hanaa..



Hullun myllyssä ei kukaan jaksaisi ilman mieleisiä harrastuksia: matkustelua, puutarhanhoitoa, valokuvausta, opiskelua (matkailualan ja yhteiskuntatieteellisen tutkintoja täydennetty kauppatieteillä)... Ja lasten ollessa nuorempia soitto heiltä "Ala jo joutua, ratsastustunti alkaa kohta" johdatti työmuurahaisen irrottautumaan kuvioistaan. Domingo autossa soimaan ja anna hanaa, taas mennään. Siinä sivussa myös nuorison musiikki, popista heavymetalliin ja kaikkea siltä väliltä, on tullut varsin tutuksi...sekä kärsivällisyys myös äänekkääseen soitantaan...

Rautavaaralta työmatkoille suuntaan kuin suuntaan kertyy kilometrejä. Ajomatkat ovat siunattu rentoutushetki, samalla ajatus alkaa kauniita maisemia katsellessa lentää suunnittelun ja innovoinnin hoituessa siinä sivussa. Tehokasta ajan käyttöä.. kuka puhuikaan välittäjäaineksesta aivolohkojen välillä... ja valmista syntyy...

Kuusen kuisketta ja kansallispuistoa...

Moni on kysynyt, mikä kumma pidättelee noinkin pitkään Rautavaaralla. Saksan, Ruotsin, Kyproksen kierroksen jälkeen – unohtamatta Lähi-idän vuosia autopommeineen, rakettitulituksineen ja maanjäristyksineen – tärkeä syy Rautavaaralla asumiseen on paikkakunnan puhtaus, rauhallisuus, hiljaisuus, luonnon kauneus ja neljä selvää vuodenaikaa. Näistä vain jaksaa ja osaa nauttia vuodesta toiseen! Kaikista tärkein on kuitenkin mielekäs ja mielenkiintoisen työ, johon on ollut sekä helppoa että miellyttävää sitoutua: ensimmäisen päivän vuoteiden petauksesta illallisiin kuninkaallisessa seurassa, markkinointimatkoista ja projekteista saunomiseen suurlähettilään tai patikointiin maaherran kanssa ja kaikkea tältä väliltä! Tulevaisuudesta ei tosin kukaan tiedä... Kuitenkaan ei koskaan ole harmittanut huhtikuun -86 päätös ottaa tuolloin kolmesta tarjolla olleesta työpaikasta

(Helsinki / suurlähetystö ja Iisalmi / vientifirma) juuri Metsäkartanon pesti vastaan, vaikkakin ensin piti kartalta hakea koko paikka...lapsillekin ihan kelpo kasvuympäristö.

Summa summarum: olisi voinut käydä paljon huonomminkin. Tai kuten Marcus Aurelius sen sanoi: Our life is what our thoughts make of it. Kannattaa kuunnella sisintään ja seurata intuitioitaan, ne eivät koskaan petä.

"Et ossoo naatiskella
jootilaesuuvesta
jos sinulla ee oo
paljoo töetä."



Johanna Ehnqvist
Matkatoimisto Johanna
Iisalmi

Helmikuu 2003

Stadin friidusta emännäksi

Tapasin mieheni työmatkalla Montrealissa, Kanadassa vuonna 1990 ja minä, stadin friidu muutin Helsingistä Iisalmeen vuonna 1992. Mieheni on työterveyslääkäri ja maanviljelijä ja asumme hänen sukunsa vanhalla tilalla. Siellä, yläkerran kammariassa aloitti vuonna 1992 toimintansa nyt valtakunnallisestikin palkittu matkatoimistoni. Liikeidea ja toimintastrategia olivat alusta alkaen hyvin tavanomaisesta poikkeavat: tarkoituksena oli palvella yhä helsinkiläisiä yritysasiakkaita, mutta kotoa käsin, Iisalmesta.

Minulla oli alusta asti haaveena tehdä erilainen, todella hyvään palveluun erikoistunut matkatoimisto. Toivottavasti Miina-mummo ei pyörähtänyt haudassaan... Sen verran erikoisen emännän talo sai.

Matka- ja Kongressipalvelut Johanna Oy on siis vuonna 1992 perustettu matkatoimisto. Matkatoimisto on perustamisesta lähtien erikoistunut palvelemaan lääketeollisuuden, erikoislääkäriseurojen ja lääkäreiden ryhmämatkoja sekä kongressijärjestelyjä. Matkatoimisto Johanna on perheyritys, jonka osakkaina ovat aviopari, toimitusjohtaja Johanna Ehnqvist ja työterveyslääkäri Tommi Sirviö. Yrityksessä työskenteli lisäksi kaksi kokopäiväistä työntekijää sekä ruuhkahuippujen aikana lisähenkilökuntaa.

Uskallusta, tarmokkuutta ja intoa

Vuonna 1992 ei tiedetty määritelmästä "etäyrittäjä", vaan perustin toimiston kotimme yhteyteen. Päivittäiset rutiinit sujuivat tietotekniikkaa hyväksikäyttäen ja lentämällä säännöllisesti Helsinkiin tapaamaan asiakkaita. Vuonna 2000 matkatoimisto muutti isompiin tiloihin Iisalmen keskustaan.

Matkatoimisto Johannan menestymisen salaisuudet kulminoituivat laatuun, verkostoitumiseen ja henkilökunnan koulutukseen.

Aloitin itse Pohjois-Savon ammattikorkeakoulussa, Liiketalouden Iisalmen yksikössä opiskelun vuonna 1996 ja valmistuin vuonna 2000 taloushallinnon koulutusohjelmasta tradenomiksi, suuntautumisvaihtoehtona yrittäjäys.



Olen mielestäni osoittanut vuosien varrella uskallusta, tarmokkuutta ja intoa tehdä asioita tavanomaisesta poiketen. Uskallusta vaatii päätös muuttaa Helsingistä lisälmeen ja perustaa oma yritys pahimpien lamavuosien aikana. Vähitellen onnistuin kasvattamaan yritystoimintaa ja tekemään yrityksestäni taloudellisilla mittareilla mitattuna esimerkillisen matkailualan yrityksen.

Opiskelua, yrittämistä ja lapsenhoitoa

Tarmokkuutta vaati myös opiskelun, yrittämisen ja äidin roolin yhdistäminen. Minulla on kaksi lasta, vuonna 1994 syntynyt tytär Sonja ja vuonna 1996 syntynyt poika Samuel. Olen myös osallistunut aktiivisesti yrittäjäyhdistysten paikalliseen toimintaan, aluksi olin vuosia lisälmen Yrittäjänäisten hallituksessa ja nykyisin olen lisälmen Yrittäjien hallituksessa.

Yllä mainitut onnistumiset palkittiin vuonna 2001 valtakunnallisella Nuori Yrittäjä –palkinnolla Yksityisyrittäjain Säätiön ja Suomen Yrittäjien toimesta.

Muutama sana poiketen tästä juhlapuheesta ja kaiken ihanuuden esittelystä... Saisin koristelammikon pihalleni, jos olisin kerännyt kaikki turhautuneisuuden ja väsymyksen kyyneleet talteen. Varsinkin alussa oli jaksoja, jolloin kaikki tuntui kaatuvan päälle, laskut kasaantuivat ja kaupat jäivät sopimatta. Monesti tuli tunne, että hulluhan minä olen kun pitkästä päivästä huolimatta rahaa jäi tuskin menojen kattamiseen. Onneksi minulla oli kannustava aviopuoliso, joka onneksi ei ole yrittäjä – edes toisella oli turvattu, säännöllinen työ ja palkka.

Mutta sisukkuudella ja peräänantamattomuudella sain vähitellen liiketoiminnan luistamaan. Periksi ei saa antaa ja apua saa hakea, eikä kaikkea tarvitse tehdä itse. Siinä muutama tärkeä asia muistettavaksi. Oli minulla hupaisia hetkiäkin, sillä jouduin tekemään aika ajoin töitä lasten ollessa pieniä. Olen iloinen, että näköpuhelimia ei ole vielä keksitty... Joskus kun imetin lastani, joku tärkeä yritysjohtaja soitti ja minun oli otettava puhelu vastaan. Yritä siinä nyt olla vakuuttava matkanmyyjä rinta lapsen suussa...

Kohti uusia haasteita



Yritykseni täytti vuonna 2002 kymmenen vuotta ja osittain Nuori Yrittäjä –palkinnon velvoittamana olen kiinnostunut yrittäjäaktiivisuuden nostamisesta Suomessa. Ensisijaisina tavoitteinani ovat positiivisen, yrittäjähenkisen ilmaston luominen nuorison keskuudessa ja aktiivisemmän ja yrittävämmän sukupolven kasvattaminen Suomeen. Useiden, kansainvälistenkin tutkimusten mukaan yrittäjyysaktiivisuus Suomessa on huolestuttavan alhainen moneen muuhun länsimaahan verrattuna.

Minä tahdon olla roolimallina nuorille yrittäjille ja saada konkreettisia asioita aikaiseksi. Halusin myös luoda tästä itselleni haastavan ja palkitsevan työn. Matkailuala ei antanut minulle enää tarpeeksi haasteita.

Toiveeni ja haaveeni toteutui; Yritys- ja oppilaitosyhteistyö –hanke sai rahoituksen ja näin yrittäjätarinani pääsi Ykän käsikirjaan... ;)

Kaikille lukijoille toivotan aina vaan tarmokkaampaa otetta oman elämän hallintaan – Sinä itse rakennat oman elämäsi ja määrääät minkälaiseksi se muodostuu!

Terveisin,

Johanna Ehnqvist

Entinen matkailualan yrittäjä, nykyinen yritteliäisyys Hankkeen vetäjä :)

”Siälin suap
lahjaks,
katteus pittää
ansaeta.”



Sepa Oy
Keitele
www.sepa.fi

Sepa Oy:n tarina Marketta Pellikan kertomana

Hämeestä Savoan

Sepa Oy:n perustaja Seppo Ahonen on toiminut koko ikänsä puunjalostusteollisuuden parissa. Nuoruus ja ensimmäiset aikuisiän vuosikymmenet kuuluivat liimapuun saloihin tutustuessa synnyinseudulla Hämeessä. 1970 luvun lopulla työtehtävät toivat Seppo Ahosen Savoan, ja vuonna 1982 hän perusti Keiteleelle Keiteleen Elementtirakenne Oy -nimisen yrityksen, joka valmisti naulalevyristikoita. Ensimmäiset koneet ostettiin konkurssiin ajautuneelta entiseltä työnantajalta ja sieltä myös seurasivat mukana ensimmäiset työntekijät, joista osa on edelleenkin yrityksen palveluksessa.

”Sitkeyttä ja peräänantamattomuutta”

Alkutaival vaati uskomatonta sitkeyttä ja peräänantamattomuutta, olihan yritys luotava lähes tyhjästä. Suhteita oli luotava niin asiakkaisiin, tavarantoimittajiin kuin myös rahoittajiin. Yksi hyvän yrittäjän ominaisuuksista onkin yhteistyökyky eri sidosryhmien kanssa. Kaikista tärkein ominaisuus yrittäjälle on kuitenkin luja, mutta realistinen usko omaan kykyihinsä ja mahdollisuuksiinsa, sekä omaan liikeideaansa, oli se sitten palvelu tai teollinen tuote. Seppo Ahosen osalta oppi yrittäjyyteen periytyi jo lapsuudesta. Mallia olivat luomassa sekä isä että vaari, jotka molemmat ansaitsivat elantonsa yksityisyrittäjinä.

”Kasvun aikaa ja haasteita”

Vuosien varrella yritys kasvoi ja sai vankan jalansijan suomalaisessa rakennustuoteteollisuudessa. Pahimmat vaiheet koettiin 1990-luvun alkupuolella Suomeakin koetelleen laman aikana. Markkinat hävisivät alta, puutavaran hinta nousi ja pankkimaailmakin oli kovilla talouden myllerryksessä. Keiteleen Elementtirakenne Oy:n pelastukseksi muodostui vienti. Vuosikymmenen puoliväli oli kovinkin kansainvälistä aikaa, sillä kattoristikoida toimitettiin Venäjälle rakennettaviin sotilaskyläkohteisiin, mutta ostajina ja rakennuttajina olivat turkkilaiset rakennusliikkeet. Kansainvälistymisen myötä yrityksen nimi muutettiin helpommin ulkomaalaisenkin äännettäväksi Sepa Oy:ksi. Sepa -nimeä oli jo aiemmin käytetty tuotemerkkinä ja liittymät yrityksen perustajan nimeenkin löytyvät. Vähitellen kotimarkkinat elpyivät ja viime vuosina

pääpaino on ollut kotimaan markkinoissa.



Yrityksen perusta on ollut perusbisneksessä, jota on pyritty vuosien saatossa tehostamaan ja kehittämään niin tuottavuuden kuin laiteratkaisujen osalta. Kannattavuutta vaarantamatta on jatkuvasti myös etsitty vaihtoehtoisia toimintamalleja ja tuotteita varsinkin rakennusalan kausiluontoisuutta helpottamaan.

"Yhteistyö on kaiken lähtökohtana"

Yrittäjä toimii yhdessä työntekijöidensä ja sidosryhmien kanssa, mutta kovimman vastuun kantaa yrittäjä itse. Vastuu rahoituksesta ja asiakkaiden luottamuksesta sekä vastuu työntekijöiden ja oman perheen toimeentulosta ja tulevaisuudesta lienee yksi niistä yrittäjän raskaimmista rooleista. Vastapainona tälle ovat ne onnistumisen hetket, jolloin valmiiksi suunniteltu asia toteutuu ja usko omiin kykyihin ja ajatuksiin saa vahvistusta. Yrittäjän työ on myös itsenäistä ilman työtä ohjaavaa esimiestä, joskin esimiehen roolissa toimivat hyvinkin vahvasti edellä luetellut sidosryhmät.

Oppilaitosyhteistyötä

Sepa Oy on tehnyt yhteistyötä paikkakunnan oppilaitosten kanssa. Yrityksessä ovat vierailleet niin opettajat kuin oppilaatkin tutustumiskäynneillä. Mahdollisuuksien mukaan on tarjottu myös harjoittelupaikkoja ja taksvärkkityötä. Jotta harjoittelusta olisi hyötyä niin opiskelijalle kuin harjoittelupaikan tarjoajalle, on opastuksesta huolehdittava hyvin, joten harjoittelupaikan tarjoamisen edellytyksenä on opastajan resurssien varmistaminen. Kesä on Sepa Oy:n sesonkiaikaa, joten yritys tarjoaa kesätyötä useille koululaisille ja opiskelijoille.

Yhteistyön oppilaitosten ja yritysten välillä on oltava avointa ja molempia osapuolia hyödyntävää. Yritysten lähellä toimivien oppilaitosten tulee perehtyä oman alueen yritystoimintaan niin hyvin, että oppilaille pystytään antamaan oikea tieto kotipaikkakunnan tarjoamista mahdollisuuksista. Haja-asutusalueella koulujen tulee korostetusti tuoda esille paikkakunnan mahdollisuudet, ja hälventää sitä uskomusta, että elämisen mahdollisuuksia on vain Etelä-Suomessa. Niin koululaitoksen kuin yritystenkin yhteinen etu on pitää kotiseutu asuttuna ja elävänä.

"Ihmeitä tapahtuu silloin tällöin,
mutta kyllä niitten etteen suap
tehä mahottomasti töetä."



Anteron elämäkerta

Oman alan yrittämistä

Yrittäjäyys oli minun kohdalla selvää jo ennen kuin edes itsekään siitä olin tietoinen. Ukki, isä ja suurin piirtein kaikki meidän suvun miehet ovat jollain lailla olleet aina tekemisissä rakentamisen kanssa.

Olin koulussa aika villin sorttinen ja lukeminen ei oikein kiinnostanut mutta tekninen ala kylläkin eli suunta oli rakennusmestariksi, joten oli selvää, että menin lukioon ja kielilinjalle. Venäjät ja saksat eivät kauan jaksaneet kiinnostaa, joten puoli vuotta katseltuani lopetin lukion ja menin seuraavana syksynä kauppaopistoon, laskentalinjalle. Suunta alkoi selkiintyä.

Kauppaopiston selvitettyäni, alkoi tekun paikan yritys, joka lopulta palkittiin opiskelupaikalla Kajaanin Teknillisessä opistossa. Koulujen välissä oli työharjoittelua kaikilta rakentamisen osa-alueilta, joka nyt jälkeenpäin on osoittautunut kultaakin kalliimmaksi.

Kainuusta maailman tuulia päin

Koitti kevät 1987 ja parikymmentä innokasta mestarin alkua suunnisti Kainuusta maailmalle, rajana taivas. Ja eikun työmaamestariksi, se oli ollut unelma. Töitä oli vielä tuolloin niin paljon, että pystyi valitsemaan minne halusi. Minä suunnistin perheyriykyseen, joka oli toiminut jo noin 60 vuotta ja työntekijöitä oli noin 200. Kerkesin olla yrityksessä vuoden verran, kun huonojen vuosien tappiot tekivät tehtävänsä ja isäni yritys kaatui. Se oli ensimmäinen iso kolaus elämässäni.

Mutta eikun tulta päin ja töitä etsimään, ja niinhän se työpaikka löytyi hirsimökkien valmistuksesta ns. tuotantopäällikkönä. Sitä ihanuutta kesti vuoden ja yritys alkoi vähentää henkilöstöä kannattamattomuuden takia. Tuolloin minulla oli ensimmäisen omakotitaloni rakentaminen kesken, joten poislähtö oli oikeastaan helpotus.

Kun talo oli valmis, aloin etsiä töitä ja jo tuolloin mielessä siinteli yrittäjäyys. Sattuipa sitten eräänä aamuna paikallinen lehti kouraan ja aamukahvia hörppiessäni huomasin ilmoituksen, että Jukka-talot etsii piirimyyjää Ylä-Savon talousalueelle ja eikun työpaikkaa hakemaan. Parikymmenen hakijan joukosta he sitten poimivat minut. Konttori keskustassa, siisti asu ja aina tapasit erilaisia ihmisiä, jes. Elämä hymyili.

Alun toista vuotta sitä autuutta kesti, olisihan sitä myynyt, kun vain olisi ollut ostajia. Juuri silloin omakotitalojen rakentaminen oli suurin piirtein nollassa ja kun alueella oli puolenkymmentä muutakin talokauppiasta, niin provisiopalkkaisena heitin pyyhkeen kehään.



Jo tuolloin minun annettiin tehdä erilaisia urakoita myymisen sivussa ja se tuntui omalta alalta, mutta kun oli rakentamisen lama niin perheen elättäminen ei tuntunut varmalta yksityisyrittäjänä. Joten eikun taas työnhakuun.

Välillä meinasi jo kyllä uskonpuute iskeä ! Taas paikallinen lehti räväytti eteen ilmoituksen työpaikasta. Kuopiolainen kansallinen rakennusliike etsi mestareita ja eikun kirjoituskone käyntiin ja hakemusta värkkäämään. Ja niin sitä oltiin taas työmaamestarina. Noin puolen vuoden päästä olinkin sitten jo vastaavana mestarina eli vedin itse rakennuskohteita ja arvokasta tietoa tuli koko ajan niin urakkalaskennasta kuin niiden suorittamisestakin.

Yrittäjyys otti vallan

Koko reilun parin vuoden ajan kuitenkin yrittäjyys kyti kannen alla ja lopulta se sai vallan. Otin loparit varmasta tulolähteestä ja perustin rakennusliikkeen. Pian oli miehiä töissä puolen tusinaa ja pari isoa urakkaa omien kohteiden lisäksi. Tein kuitenkin nuukuuksissani sellaisen virheratkaisun, että päätin pitää kirjanpidon töiden ohella itse.

Voi veljet! Verovirasto oli koko ajan kimpussa, verojen maksut myöhässä ja kun mitkään paperityöt eivät pysyneet ajantasalla, alkoi paniikki iskeä. Lopulta ei jäänyt muuta mahdollisuutta selvittää tilanteesta kuin kävellä verovirastoon ja tehdä lopettamisilmoitus. Sen jälkeen irtisanoa miehet ja katsoa kuin käy.

Ja heikosti kävi ! Osittain pitämättömän kirjanpidon takia verottaja katsoi osakeyhtiön yksityishenkilönä tehdyksi työksi ja lätkäisi kaikki maksamattomat verot henkilökohtaisiksi. Häpeällinen konkurssi ja luottotiedot kuin Irakin armeijan harjoitusammuntojen jäljiltä. Pari vuotta meni kokonaan kotona. Välttelin kaikkia ihmisiä ja ajattelin, että täälläpäin ei voi enää töitä tehdä.

Sain lopulta sovittua asiani velkojieni kanssa ja sitä velkaa maksetaan varmasti vielä pitkään.

Mutta elämä jatkuu. Nyt olen urakoinut jo kolmatta vuotta toiminimellä, ulkopuolinen yritys hoitaa kirjanpidon ja töitä on ollut koko ajan niin Ylä-Savossa kuin Etelä-Suomessakin.

"Monesti voettajat
on hävinneitä,
jotka piätti
koettoo kerran vielä."



Vesa Halonen
Fibox Tested Systems
Kiuruvesi
www.testedsystems.com, www.fibox.fi

Yritteliäisyys perintönä äidinmaidosta

Vanhempani ovat eläneet lapsuuden 1940 luvun alussa, jolloin heidän jokapäiväinen selviytyminen on vaatinut voimakasta sisäistä yrittäjäyyttä. Eli lapsuuteni olen elänyt perheessä, jossa vanhemmat olivat hyvin yritteliäitä, niin koti kuin työelämässä. Sain tätä kautta oppia, nähdä ja kokea aktiivista yritteliäisyyttä arkielämässä. Voisi jopa kuvata, että sisäisen yrittäjäyden olen perinyt "äidinmaidossa".

Kolmannella luokalla opettajani Kalevi Komulainen vei luokkani yritysvierailulle Runnin Konepajalle. Konepaja edusti teollistuvassa maaseudussa kärkiyritystä Kiuruvedellä. Eli jo silloin tehtiin koulussa kasvatusta yrittäjäyteen, mutta joka ei ehkä ollut niin suunnitelmallista ja määrätietoista kuin nyt. Tältä tutustumismatkalta minulle jäi mieleen nopea lumilinkojen valmistuminen ja järjestyksessä oleva työympäristö sekä vahva usko siihen mitä tehdään. Työnteossa oli sitä asennetta, jota urheiluvalmennuksessa nykyään nuorilta pyydetään. Tämä kaikki vahvasti jo kotona nähtyä ja opittua yrittäjäyyttä.

Kohti omaa yritystä

Vuonna 1988 joulukuussa tuli aika, jolloin teimme yhdessä isäni Valton ja veljeni Osmon kanssa päätöksen ryhtyä kokeilemaan oman yrityksen puitteissa yrittämistä. Päätimme ruveta valmistamaan sähköohjauskeskuksia laitevalmistajille. Ideaamme vahvasti se aika, kun valmistimme harrastuspiirimme puitteissa keskuksia silloiselle työnantajalleni. Perustimme yrityksen, jonka nimeksi valitsimme Haloset Team Oy. Vuokrasimme toimitiloja noin 80 m² ja kalustimme toimiston sekä tuotantotilan välineistöllä, johon pohjautuu nykyinenkin 2000 m² tehdashallin kalustus. Asiakkaita käynnistymishetkellä oli yksi ja kokoaikaisena työntekijänä veljeni. Valmistimme tuotteita vuonna 1989 noin 150 kpl, vuonna 2002 tuotantomäärä oli noin 35 000 yksikköä. Jo vuonna 1990 tammikuussa olimme tilanteessa, jossa siirryin toiseksi kokoaikaiseksi työntekijäksi. Vuonna 2002 oli henkilöstöä 40.

Kansainvälisille markkinoille



Vientimarkkinoinnin aloitimme vuonna 1991, vaikkakin silloiset vientiasioista vastaavat virkamiehet tekivät tutkimuksen, jonka mukaan ei kannattaisi lähteä ohjauskeskusvalmistajana vientiin. Siihen heillä oli yhtenä perusteluna se, että muutkaan vastaavat toimialat eivät ole lähteneet vientiin, eivät silloiset isotkaan valmistajat.

Päätimme kuitenkin kokeilla sähköohjauskeskusten valmistamispalvelun tarjoamista Ruotsiin ja pian myös yhtäaikaaisesti Tanskaan sekä Saksaan. Jo vuonna 1998 toimitimme lähes puolet tuotannostamme asiakkaillemme Keski-Eurooppaan. Luonnollisesta sisäisestä yrittäjyydestämme uskon myös johtuneen sen, että ymmärsimme heti alussa käyttää toistemme vahvuuksia yrityksessämme sekä kontakteissa ulkopuolisiin asiantuntijoihin.

Yrittäjinä olemme työn ohessa luoneet liikeidean, jota ajoittain olemme tarkastelleet. Lisäksi olemme rakentaneet työyhteisön asiantuntijaverkostoineen, jolla liikeideaa on voitu toteuttaa. Yrityksen perustamisesta kului noin 12 vuotta, kunnes päädyimme myymään enemmistön osakkeista Fibox Oy Ab:lle.

Yrittämisessä olemme kokeneet paljon ilon hetkiä, mutta myös vaiheita, joissa olemme joutuneet hallinnoimaan vakaviakin riskitekijöitä. Toimiva, eli vahva työyhteisö ja asiantuntijaverkko on ollut kokonaisuus, jonka avulla olemme voineet ”suunnistaa” yrittämisessä eteenpäin.

Kiuruvedellä 25.2.2003, Vesa Halonen

”Menestyksen tikapuita
ee voe kavuta
käet taskussa.”



Yrjö Ronkainen

Brodeerauskeskus Savo Ay
Varpaisjärvi

Vauhtia ja vaarallisia tilanteita

Yrittämistä ei monikaan taida pitää ammattina eikä pikkulasten toiveammattilistalta löydy nimikettä yrittäjä. Minä kuitenkin ryhdyin yrittäjäksi 1,5 vuotta sitten, vaikka se ei pikkupoikana toiveammattini ollutkaan. Olen luonteeltani seikkailija ja haluan tehdä joka päivä jotain erilaista. Vierastan rutiineja ja kaipaen haasteita. Siinä kai muutama syy, miksi ryhdyin yrittäjäksi.

Nuorena puuhastelin vähän kaikkea, enemmän tai vähemmän omaksi huviksi ja toisten kiusaksi, varsinkin vanhempien. Peruskoulun jälkeen tarvitsin rahaa, kuten kaikki muutkin samanikäiset. Tein kaikenlaisia töitä, joista tuli varsin hyvä pohja yrittämiselle.

Yrittäjäyys syntyi monien vaiheiden kautta; opiskelu yliopistossa sekä työt Suomessa ja ulkomailla saivat kypsyään ajatuksen, että miksi tehdä töitä toiselle, kun voisi tehdä jotain omaakin. Mielessäni oli hyvä idea, jonka perusteella perustin oman yrityksen.

Oman itsensä herra

Yrityksen toimialana on brodeeraus. Brodeerauksen "ideana" on tehdä ompelemalla erilaisia merkkejä ja logoja vaatteisiin. Tällä tavalla lisätään mm. vaatteiden näyttävyyttä. Brodeeraus on täysin tietokoneohjattua ompelua, jossa koneet huolehtivat itse ompelun alusta loppuun. Työ on siis lähempänä tietokonepohjaista piirtämistä kuin perinteistä ompelua.

Työ ja yrittäjänä oleminen vaatii paljon itsekuria ja itseopiskelua, mutta toisaalta siinä oppii oman alansa monitaituriksi. Pitkät työpäivät ja joskus työntäyteiset viikonloput haittaavat hieman harrastuksia, mutta toisaalta voi myös pitää omaa lomaa aina tarpeen tullen. Parasta on kuitenkin se, että jokainen työpäivä on takuulla erilainen eikä koskaan pääse tylsistymään.



Olen miettinyt kenelle yrittäjän ammatti sopii. Niille, jotka rakastavat vauhtia ja vaarallisia tilanteita? Vai niille, jotka haluavat elämän olevan tasaista ilman suurempia hyppyjä? Itse kuulun kai "vauhtia ja vaarallisia tilanteita" -ryhmään, mutta aivan hyvin yrittäjä voi olla rauhallinen pohdiskelija. Ehkä ammatit vain ovat erilaisia.

"Ne tekköö jotka
ossoo. Jotka
ee ossoo,
ne arvostelloo".



Yritystarinoihin liittyviä tehtäviä

1. Palataanpa muistin virkistämiseksi K- Peltolan ja K- Suutarisen tarinoihin.

- a) Mitkä olivat kauppiaiden Sanna Peltolan ja Harri Suutarisen mielestä yrittäjänä olemisen hyviä puolia? Mitä he kokivat hankalaksi?
- b) Milloin / millaisissa tilanteissa et itse luovuta helpolla?
- c) Millaisista asioista innostut?

2. Olette varmaan jo tutustuneet Ykän kanssa yritteliäisyyden käsitekarttaan ja lukeneet Metsäkartanon tarinan Rautavaaralta sekä Brodeerauskeskus Savo Ay:n tarinan Varpaisjärveltä.

- a) Miettikää yhdessä luokan kanssa tai pienissä ryhmissä, mitä yritteliäisyyden ominaisuuksia löytyy molemmista tarinoista? Keksittekö lisää ominaisuuksia?
- b) Tunnistatteko kumpi on sisäinen yrittäjä ja kumpi ulkoinen yrittäjä?

3. Seuraavassa tehtävässä tarkastellaan Pielaveden Palvelukodin ja Ponssen tarinoita. Molemmissa tarinoissa toivotaan yritys- ja oppilaitosyhteistyötä.

- a) Mieti millaista yhteistyötä sinun luokkasi on tehnyt ja millaista se voisi tehdä paikallisten yritysten kanssa?
- b) Mieti, onko asenteilla mitään merkitystä yritteliäisyyteen ja yrittämiseen. Jos on, millaista merkitystä? Miten se näkyy henkilön päätöksissä ja toiminnassa?

4. Anteron kertomus on elämänmakuinen tarina, josta välittyy yrittäjän elämän nousut ja laskut. Pohdi laman vaikutuksia yrittäjän elämään ja toimintaan. Voiko lamasta syntyä hyviä asioita? Mitä hyvät asiat voivat olla?



5. Sepa Oy:n kertomuksessa mainitaan useasti sidosryhmät.

a) Montako eri sidosryhmää löydät kertomuksesta? Miksi mainitut sidosryhmät ovat Sepa Oy:lle tärkeitä?

b) Tutustu Sepa Oy:n tuotteisiin sen www-sivuilla. Mitä ovat liimapuu, naulalevyristikot ja kattoristikot? Kuka niitä tarvitsee ja missä niitä käytetään?

6. Tutustu stadin friidun Johanna Ehnqvistin tarinaan. Johanna mainitsee etäyrittäjyyden.

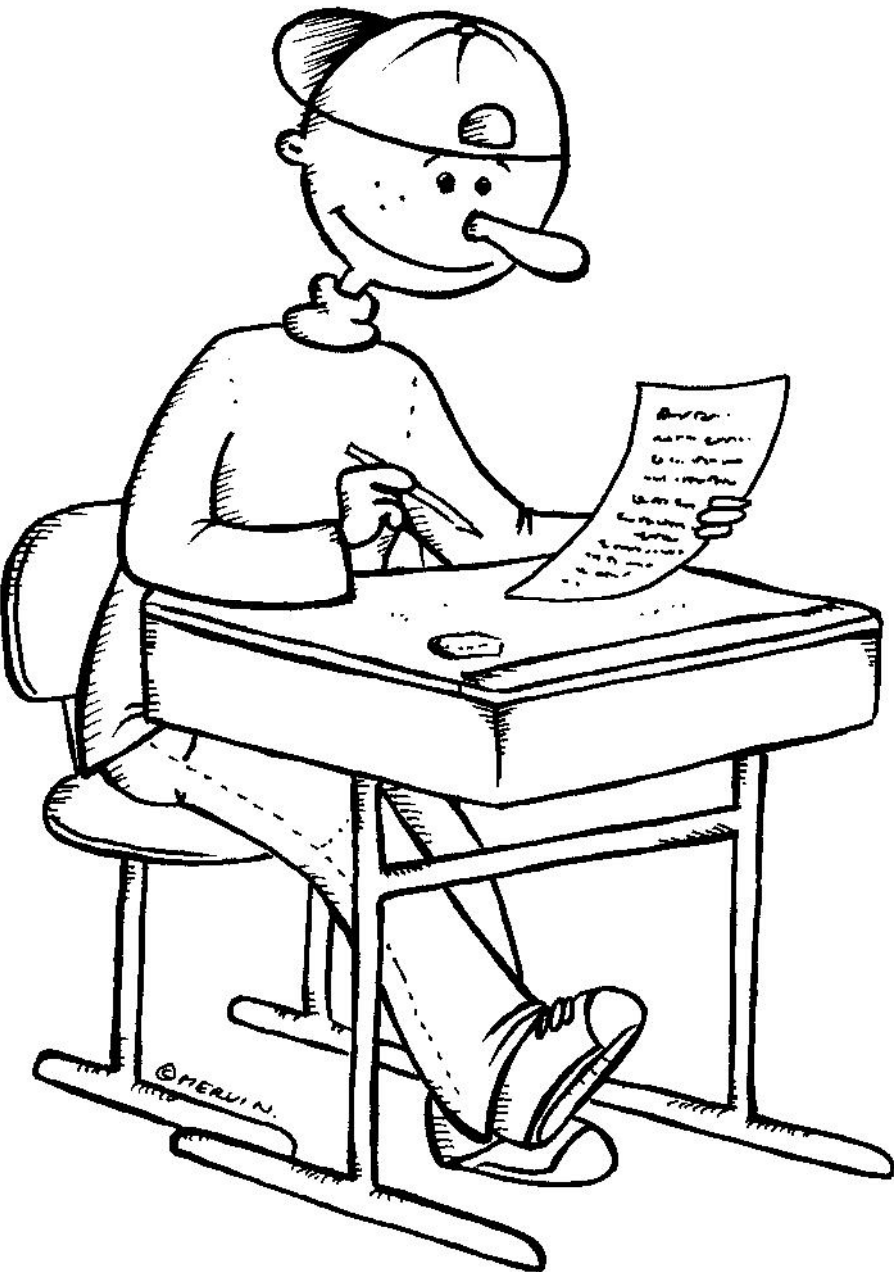
a) Ota selvää, mitä etätyö tarkoittaa? Kenelle etätyö mielestäsi sopisi?

b) Mitkä yrittäjälle tärkeät ominaisuudet käyvät ilmi Johannan tekstistä?

7. Lue Fiboxin tarina, josta ilmenee, että yrityksellä on kansainvälistä toimintaa.

a) Etsi tarinasta, mihin maihin Fiboxilla on vientiä?

b) Mitkä ovat Fiboxin vahvuuksia, jotka ovat mahdollistaneet yrityksen kehittymisen?





MAHDOTTOMASTA MAHDOLLINEN

Olette saaneet kirjoittaa koulussa aiheesta ”yritteliäisyys” ja Ykä onkin valinnut niistä sellaisia,

- joissa nousivat samat asiat esille
- joissa kuvattiin yritteliäisyyttä harrastuksen kautta
- jotka olivat hauskoja.

Tässä on kirjoitustenne satoa, lukekaa ihmeessä loppuun asti!

”Oppilas joka ei älyäisi mistään mitään, yrittää silti, älyttömyydestään huolimatta, parhaansa. Tekee sen minkä voi ja vähän enemmän.”

”Oppilas joka yrittää parhaansa ja vähän enemmän, on luova ja aktiivinen. Sellainen joka tekee mahdottomasta mahdollista.”

”Se ei tarkoita sitä, että yritteliäs oppilas olisi huippuluokan oppilas. Pää asia, että hän yrittää ja tuntee siten olevansa hyvä. Yritteliästä oppilaasta ei välttämättä tule yrittäjää, vaan toivottavasti se, miksi hän itse haluaa. Yritteliäisyys palkitaan aina.”

”Yritteliäs oppilas koettaa päästä päämääräänsä. Jos epäonnistuu, niin yrittää kovemmin uudestaan, niin kauan kunnes saavuttaa vaikka hyvän koenumeron.”

”Itse olen kokenut oma-aloitteisuutta koulussa, koulunkioskin toiminnassa. Olen antanut muutamia neuvoja ja tehnyt hommani asiallisesti ja olen hoitanut tehtäviä toisienkin puolesta.”

”Kun isä ja äiti eivät ole kotona joudun huolehtimaan koiran ruokinnasta ja kodin lämmityksestä, silloin tunen olevani yritteliäs”

”Kun olen usein isäni yrityksessä töissä yritän tehdä työt kunnolla koska siitä tulee kaikille hyvä mieli ja töitä saa aina lisää kun tekee edelliset kunnolla”

”Yritteliään oppilaan vanhemmat on reippaita, puheliaita ja perusviisaita, niinpä yritteliäs oppilas on perinyt paljon hyviä ominaisuuksia heiltä”

”Partiossa olen oppinut ottamaan vastuuta ja olemaan oma-aloitteinen. Opin paljon itsestäni, myös virheiden kautta. Olen oppinut johtamaan ryhmää ja toimimaan kaikenlaisten ihmisten kanssa. Toivottavasti tästä on hyötyä myöhemmin, kun opiskelen luokanopettajaksi. Mutta partio kasvattaa minua läpi elämäni, siitä olen varma!”



"Harjoittelen koirani kanssa aktiivisesti esteitä ja teemme monenlaisia ratoja. Kilpailuihin emme tähtää, mutta on mukava olla harrastuksessaan hyvä. Erityisen mukavalta tuntuu, kun harjoituksissa agilitykouluttajalta saa positiivista palautetta koirani ja minun yhteistyöstä. Se saa minut yrittämään entistä enemmän ja saamaan parempia tuloksia."

"Sitä voi verrata vaikka lautailuun, jota itse harrastan. Yleensä se sujuu hyvin mutta joskus sattuu pienempiä, joskus suurempia kömmähdyksiä, jolloin on vain noustava pystyyn ja yritettävä uudelleen. Ei kannata jäädä lumeen makaamaan, koska siitä nouseminen voi olla vielä hankalampaa myöhemmin, kuin mitä se olisi nyt."

"Epänormaali yritteliäs oppilas

Yritteliäs oppilas yrittää parhaansa, vaikka ei aina onnistu. Hän lukee kokeeseen, mutta päähän ei jää yleensä mitään, Eikä ole välttämättä hyvä koulussa. Yritteliäs yrittää parhaansa, haluaa onnistua, yrittää tehdä läksyt aina mutta ei osaa keskittyä.

Yrittää kuunnella tunnilla ja huomioi opettajat käytävässä saadakseen hyvän käyttäytymis numeron. Jos on oikein yritteliäs ei ole enää kavereiden kanssa. Kulkee luonnossa ja opettelee siellä kasvien ja Eläinten nimiä saadakseen hyvän numeron biologiasta. Laskee katutolpat kotimatkallaan ja piirtää sinä päivänä näkemänsä autot saadakseen kuvaamataidon numeron nousemaan."

"Minä, yritteliäs

Minä en ole yritteliäs. Olen todella laiska. Tai ehkäpä olen yritteliäs, mutta olen silti tosi laiska. Laiska ja yritteliäs ei ole vastakohtia. Niinpä. Olen todella laiska, mutta todella yritteliäs.

"Yritteliäs ihminen uskaltaa rohkeasti yrittää ja kohdata uudet haasteet". Näin sanoi veljeni. "Yritteliäs ihminen lukee kokeeseen ja ottaa päämääriä": sanoi siskoni. "Pyrkii saavuttamaan monia asioita elämässään, ja ponnistelee niiden eteen": isäni sanoi.

"Vaik on tyhmä, niin lukee kokeeseen". Äiti sanoi.

Otapa niistä sitten selvää... Minusta yritteliäs on juuri sellainen, ettei jää vaan kotiin nyhjöttämään, vaan jolla on vaikka jotain harrastuksia, kavereita, koulu, työ... ja muuta sellaista. Sellanen ihminen on yritteliäs. Otapa siitä nyt selvää..."



Kysyimme myös, tunnetteko ketään yrittäjää tai yritteliästä ihmistä. Tässä vastauksianne.

"Yrittäjiä ei elämän kaveripiiristä löydy, mutta yritteliäitä ihmisiä senkin edestä. Vaikka tätini, joka on tosi yritteliäs... en oikeen tiedä miten sitten tätä yritteliäisyyttä pitäis kertoa mut yksinkertaisesti se on vaan yritteliäs!"

"Eipä muistu just nyt ketään mieleen."

"Äiti on yritteliäs ihminen, koska se tekee töissä kaikkea ylimääräistä, ihan vaan omasta halustaan."

"Äitini on yrittäjä ja tekee todella paljon töitä. Isänikin käy töissä ja tekee paljon töitä ja on luonut pitkän uran."

"Yrittäminen ei ole minulle oikein tuttua."

"Tunnen paljon yritteliäitä ihmisiä, jotka ovat maanviljelijöitä."

"Isä on yrittäjä, joten se on jotenkin tuttua."

"Isäni on yrittäjä ja suvussani on myös muita yrittäjiä. Olen ehkä perinyt geenejä yrittämisestä, koska en anna periksi helpolla."

"Lähipiirissäni on muutama yrittäjä, mutta yritteliäitä ihmisiä on paljonkin. Ainakin äiti ja isä on yritteliäitä, kun haluavat tehdä töitä lasten hyvinvoinnin eteen. Ja kavereista moni pyrkii sitkeesti tuloksiin koulutyössä ja harrastuksissaan."

"Isäni on yrittäjä. Tunnen useita yritteliäistä ihmisiä, heitä on kaveripiirissäni ja muissa tuttavissani. Lähipiirissäni on kyllä myös ihmisiä, jotka lakkaavat yrittämästä heti, jos ei onnistu."



Seuraavaksi kokemuksianne työelämään tutustumisjaksoista.

"Hinnoittelin ja järjestelin tuotteita varastossa. Toivomuksia olisin saanut töidenkin suhteen esittää ja niitä olisi varmasti mahdollisuuksien mukaan yritetty toteuttaa."

"Useasti laittelin uusia tavaroita hyllyihin ja samalla järjestelin hyllyjä. En saanut suunnitella TET-jakson sisältöä. En päässyt vaikuttamaan työtehtäviin."

"Siivosin ja keitin kahvia sekä järjestelin varastoa. En saanut itse suunnitella jakson sisältöä. En oikeastaan saanut vaikuttaa työtehtäviin... tietenkin sain keittää sellaista kahvia, kun itse halusin ja varaston sain järjestellä oman mieleni mukaan. Eikä minun tarvinnut kantaa älyttömän painavia laatikoita."

"Olin kotona tetissä. Töitä riitti, mutta meinasi käydä yksitoikkoiseksi, koska asensimme kolme päivää nosto-ovea. Sain valita joitakin hommia, ja yleensä valinta kallistui vähemmän ruumiillista työtä vaativiin töihin."

"Olin kassalla ja postitustehtävissä. Työpaikan valinta oli todella onnistunut. Pidin kovasti työstäni, koska sain vapaat kädet toimia. Työporukka oli rento ja paikassa oli miellyttävä työskennellä. TET-jakson pituus oli 1 viikko, joka mielestäni oli liian lyhyt. Mutta jos TET-jakson valinta ei olisi ollut onnistunut niin 2 viikkoa olisi ollut liian pitkä aika."

"TET-jakso on kiva. Voisi pidentää TET-jaksoa. Oppilaat ovat mielestäni innostuneita TET-jaksosta."

Tehtäviä



1. Onko sinulla jokin haaveammatti? Miten aiot päästä päämäärääsi? Etsi tietoa kirjoista, opettajilta, netistä...

2. Mieti kolme ammattia, jotka kiinnostavat sinua. Ota selvää, mitä koulutusta niihin tarvitaan? Voisitko toimia näissä ammateissa yrittäjänä? Voitko jo nyt tehdä jotain päästäksesi toiveammattiisi?

3. Haetko itse oma-aloitteisesti TET - paikkaa? Miten suunnittelet harjoittelupaikan haun etukäteen? Saatko suunnitteluun apua?

4. Harjoitelkaa opettajan ohjauksessa seuraavia tilanteita:

a) Olet hakemassa TET - harjoittelupaikkaa ja lähestyt sinua kiinnostavaa yritystä puhelimitse. Mieti etukäteen keneen sinun tulisi ottaa yhteyttä (toimitusjohtaja, henkilöstöpäällikkö tai sihteeri) sekä miten sinun tulisi esitellä itsesi ja asiasi. Palauttakaa mieliinne käyttäytymis- ja kohteliaisuussäännöt. Harjoitelkaa tilannetta parin kanssa.

b) Annoit hyvän vaikutuksen itsestäsi kohteliaalla puhelinkäyttäytymiselläsi ja sait kutsun haastatteluun. Nyt sinun on mietittävä, miten käyttäytyä tositilanteessa ja millä asenteella. Sinun on huomioitava pukeutuminen, asiallinen käyttäytyminen, puhetyyli, katsekontakti, kätelemineen sekä se, mitä kerrot itsestäsi. Muistithan kammata hiukset? Ps. Jännittäminen kuuluu asiaan!



5. Haluatte tehdä kouluunne lukunurkkauksen. Miettikää, mitä siihen tulisi (esim. kalusteita) ja mistä saisitte hankittua tarvitsemanne tavarat / kalusteet mahdollisimman edullisesti.

6. Luokkanne on perustamassa koulullenne kioskia, siis tavallaan yritystä. Miettikää pienissä ryhmissä, miten teidän on lähdettävä liikkeelle. Mitä tulee huomioida ennen kioskin aukaisemista, mm.

- luvat
- tilat
- työnjako ja vastuuopettaja
- rahoitus (alkupääoma)
- mistä saatte ostettua karkit, limut ym. myytävät tuotteet (tavarantoimitus)
- aukioloajoista päättäminen
- työvuorolistojen tekeminen

Kun sitten rahaa tulee ovista ja ikkunoista, saatu voitto pitäisi käyttääkin johonkin. Vaihtoehtojahan löytyy... Esim.

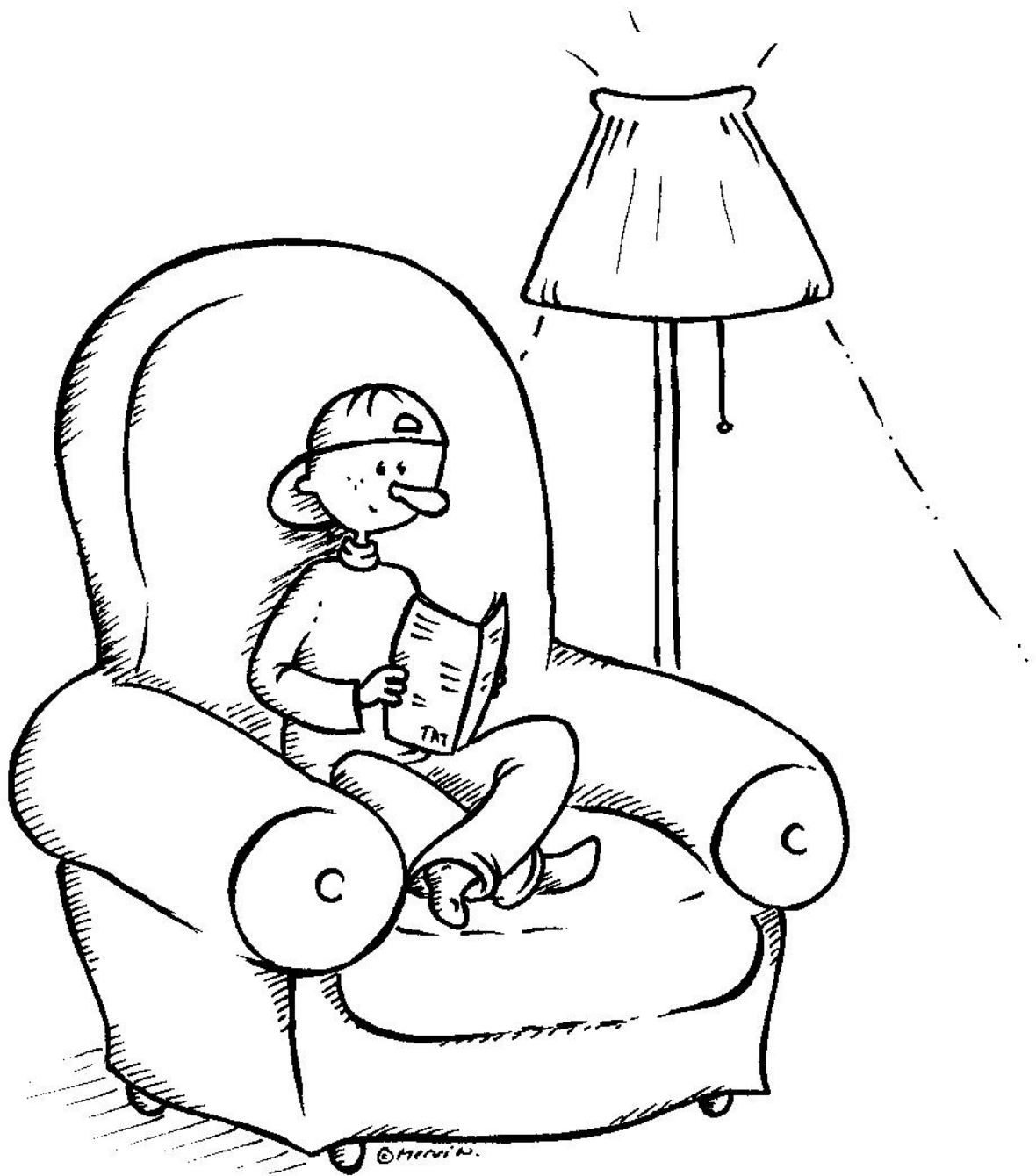
- lähdette luokkaretkelle
- lisäätte kioskin tuotevalikoimaa
- säästätte rahat ja ostate myöhemmin Ferrarin
- sijoitatte osakkeisiin
- järjestätte Megadiscon tai sählyskabat koulullanne
- tai ihan mitä vaan keksitte, MUTTA **perustelkaa valintanne.**



TET

<http://www.tat.fi/2003/etusivu/>





Kiitämme kaikkia yhteistyökumppaneita, jotka mahdollistivat Ykä Yritteliään käsikirjan toteutumisen.

Erityiskiitokset Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitolle, Taloudelliselle tiedotustoimistolle ja Suomen Yrittäjille valmiista materiaalista.



EUROOPAN YHTEISÖ
Rakennerahastot



ITÄ-SUOMEN
LÄÄNINHALLITUS
Sivistysosasto



Savonia
ammattikorkeakoulu